31 ივლისი, 1930. წ № 14 (38) წელიწადი მეორე. ფასი 15 კაპ.

F 221/1930

დროშა

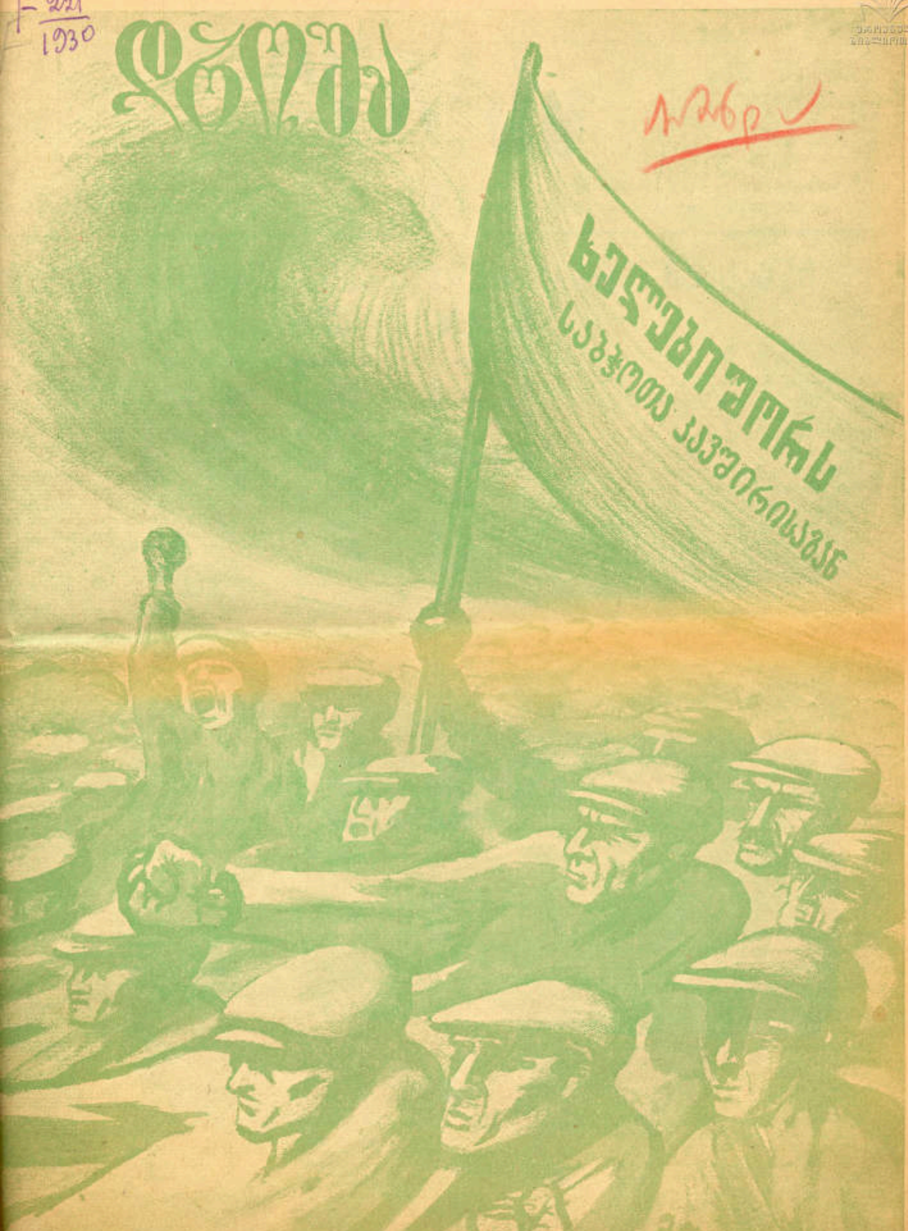

ნახატი

პირველი აგვისტო—ანტიიმპერიალისტური დღე

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

დროშა

ედაქც. მისამართი: რუსთაველის პრ. № 16.
ესავალი წულუკიძის ქუჩიდან

მდივანთან მოლაპარაკება: 12—2 საათამდე.
დაწუნებული მასალა არ ბრუნდება.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იმპერიალიზმის წინააღმდეგ, საბჭოთა კავშირის დასაცავად

(იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის წითელი დღისათვის)

...ული კაპიტალისტური მსოფლიო გამოუ... ეკონომიური კრიზისის ბრჭყალებშია ...ცეული. მწვავე კრიზისი—სამრეწველო-...ანსიური და აგრარული—მოიცავს კაპიტალიზმის ისეთ ციხე-სიმაგრესაც—შეერთებულ შტატებსაც, რომელსაც ბურჟუაზიული და სოციალ-ფაშისტური ეკონომისტები სულ რამდენიმე ხნის წინად თვლიდნენ „კაპიტალისტურ წალკოტად", ქვეყნად, სადაც კაპიტალიზმმა მონახა რაღაც „თილისმა" კრიზისებიდან და მრეწველობის კაპიტალისტური ...ოქიიდან თავდასაღწევად. ახლა უკვე უკიდურეს ოპტიმისტებსაც აღარ მოსდით აზრად ლაპარაკი იმაზე, რომ კრიზისი დროებითია. პირიქით, თითქმის ყველანი აღიარებენ, რომ კაპიტალისტური მსოფლიო ისეთ წინააღმდეგობათა გამოუვალ ჩიხშია მოქცეული, საიდანაც გამოსვლა „თუ ისე ადვილია" (მათ ... სურთ გამოტყდნენ, რომ გამოსვლა ამ ჩიხიდან შეუძლებელია). კაპიტალისტური მთავრობები ადგენენ ძირმომპალი კაპიტალიზმის ...ქტორების რეცეპტებს და თვით არ სჯერათ, რომ ეს რეცეპტები მიზანს მიაღწევენ. „...ფართოების შემცირება", „მექანიზაციის ტემპის შენელება", საბაჟო ზღუდეების აღმართვა და სხ. ამგვარი ზომებით სურთ მათ მომაკვდავი კაპიტალიზმის გადარჩენა, მაგრამ ...მათ: კრიზისი შეუჩერებლად ღრმავდება, უმუშევართა ათეულ მილიონებიანი არმია იზრდება და ძლიერდება კლასობრივი ბრძოლა, რომელშიც ებმებიან სოციალ-ფაშისტების მორიგნეებიდან გამოსული მუშათა ახალი მილიონები.

...კაპიტალისტური მსოფლიო, უძლური „მშვიდობიანი" საშუალებებით მოუღოს ბოლო კრიზისს, ემზადება იმისათვის, რომ ხმალით გადასჭრას წინააღმდეგობათა კვანძი. მსოფლიო მტაცებლები შეერთ. შტატები, ინგლისი, საფრანგეთი, იაპონია, იტალია და, უკანასკნელად ეკონომიურად მოღონიერებული გერმანიაც გაფაციცებით იარაღდებიან, რომ ხელსაყრელ მომენტში ზარბაზნებისა და მომწამლავი გაზების საშუალებით გადასჭრან ბაზრებისა და კოლონიების გადაყოფის საკითხი. მათთან ერთად იარაღდება მთელი რიგი წვრილი იმპერიალისტების, რომლებსაც იმედი აქვთ, რომ დიდი მტაცებლების ნადავლში მათაც ხვდება რამე წილად.

სწარმოებს გააფთრებული შეჯიბრება შეიარაღებაში. არასოდეს იმდენს არ ლაპარაკობდნენ მშვიდობიანობაზე, როგორც უკანასკნელი ათი წლის განმავლობაში, მაგრამ არასდროს მსოფლიო იმპერიალიზმი ისე გაფაციცებით არ ემზადებოდა ომისათვის, არ იგონებდა ახალ განმანადგურებელ საშუალებებს, როგორც ამჟამად. დიდ და პატარა იმპერიალისტების სამხედრო ბიუჯეტები არნახველებრივად გაიზარდა. მსოფლიო კაპიტალისტური მეურნეობიდან მხოლოდ სამხედრო მრეწველობას არ შეხებია კრიზისი. სამხედრო ფაბრიკა-ქარხნები და არსენალები შეუჩერებლივ მუშაობენ და ამზადებენ ბრძოლის ახალ-ახალ იარაღებს.

საომარ საშუალებათა არც ერთ დარგში ისეთი სიცხადით არ გამოაშკარავებულა იმპერიალისტების საომარი სამზადისი და მათი პაციფისტური ფრაზეოლოგიის ნამდვილი ფასი, როგორც საზღვაო შეიარაღების დარგში. დაწყებული 1922 წლიდან, როცა ვაშინგტონში შეიკრიბენ საზღვაო სახელმწიფოთა წარმომადგენლები ვითომდა საზღვაო შეიარაღებათა შეზღუდვის მიზნით და გათავებული ლონდონის საზღვაო კონფერენციით მიმდინარე წელს, დაუსრულებელია ლაპარაკი სამხედრო გემების მშენებლობის შემცირებაზე და ამავე დროს, თითქო თითეული მორიგი „განიარაღების" კონფერენციის „ხსოვნის უკვდავსაყოფად" შეერთ. შტატები, ინგლისი, საფრანგეთი, იტალია, იაპონიადა სხვ. წვრილი მტაცებლები წყალში უშვებენ ტეხნიკის უკანასკნელი სიტყვის მიხედვით აგებულ ახალ-ახალ სამხედრო გემებს.

მაგრამ კაპიტალისტურ მსოფლიოს შინაური წინააღმდეგობა კაპიტალისტურ მსოფლიოსა და საბჭოთა კავშირს შორის. იმ დროს, როცა კაპიტალისტურ ქვეყნებს უფრო და უფრო ძლიერად ედება კრიზისის ციებ-ცხელება და იქ შეუჩერებლად იზრდება უმუშევართა არმიები, ჩვენში, საბჭოთა კავშირში, გამლილი სოციალისტური მშენებლობის ქვეყანაში, მუშათა კლასი გამარჯვებიდან გამარჯვებისაკენ მიდის, როგორც სამეურნეო, ისე კულტურულ ფრონტზე. ჩვენი სამეურნეო განვითარების ხუთწლიანი გეგმა, რომელიც ერთი-ორი წლის წინად უტოპიურად მიაჩნდათ ბურჟუაზიულ ეკონომისტებს, დღეს შიშის ზარს სცემს კაპიტალისტურ მსოფლიოს, რომელიც ნათლად ხედავს, რომ საკითხის — „ვინ-ვის?" გადაწყვეტა სოციალისტური სისტემის სასარგებლოდ სასიკვდილო ლახვარს სცემს მას. მუშათა კლასი თვალსაჩინო მაგალითზე რწმუნდება, რომ მხოლოდ პროლეტარული დიქტატურა გამოიყვანს მას სიმშილობიდან, უმუშევრობიდან და სილატაკიდან, რომელშიც იგი იმპერიალისტურმა კაპიტალიზმმა მოიყვანა. ყველგან კაპიტალიზმის ქვეყნებში და კოლონიებში, მძლავრად იშლება რევოლიუციონური მოძრაობა. კაპიტალისა და იმპერიალიზმის უღელქვეშ მყმინავი მონები იმედით შესცქერიან საბჭოთა კავშირს — მსოფლიო პროლეტარიატის ერთად-ერთ სამშობლოს. კაპიტალისტები ხედავენ რა საბჭოთა კავშირის უდიდეს რევოლიუციონურ როლს, სცდილობენ ჩამოლონ ჩვენი სოციალისტური მშენებლობა, [illegible] მძლავრი ჩირაღდანი, [illegible] მუშებისაკენ უნათებს [illegible] მსოფლიოს [illegible] ახალ მილიონებიან არმიას. [illegible] თვის მზადებასთან ერთად მსოფლიო იმპერიალიზმი გაფაციცებით ემზადება საბჭოთა კავშირთან საომრადაც და ამ მიზნით რაზმავს და აიარაღებს თავის პატარა ფინიებს ჩვენს საზღვრებზე. ამავე დროს იგი, სოციალ-ფაშისტებთან ერთად ცნობილ ზომებს იღებს რევოლიუციონური მოძრაობის სისხლში ჩასახშობად, როგორც კაპიტალიზმის ქვეყნებში, ისე კოლონიებში. საფრანგეთის პრესა უკვე არჩევს საკითხს — რევოლიუციონურ მოძრაობასთან საბრძოლველად საერთაშორისო პოლიციისა და არმიის შექმნის შესახებ. გასაკვირი არ იქნება, რომ სხვადასხვა ქვეყნების ბურჟუაზიამ, დამფრთხალმა საერთაშორისო რევოლიუციის აჩრდილით, ამ საკითხში გამონახოს საერთო ენა.

მაგრამ არაფერს არ ძალუძს შეაჩეროს რევოლიუციის ტალღა. სოც.-ფაშიზმი, რომელიც მთავარ დაბრკოლებას წარმოადგენდა მასების რევოლიუციონურ ბრძოლებისათვის დარაზმვის გზაზე, ჰკარგავს თავის გავლენის უკანასკნელ ნაშთებს. მან უკვე საკმაოდ გამოაამჟღავნა თავისი თავი, როგორც ბურჟუაზიის მოკავშირემ. მასები ირაზმებიან კომინტერნის დროშის ქვეშ — კაპიტალიზმის და სოციალ-ფაშიზმის წინააღმდეგ, პროლეტარული დიქტატურისათვის. მუშათა მასები უფრო და უფრო შემჭიდროებული გამოდიან კლასობრივი ბრძოლის გზაზე — კერძო საკუთრებაზე აგებული საზოგადოებრივი ურთიერთობის დასამხობად.

1-ლ აგვისტოს, იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის წითელ დღეს — საერთაშორისო მუშათა კლასის მთავარი ლოზუნგი იქნება:

იმპერიალიზმის წინააღმდეგ — საბჭოთა კავშირის დასაცავად!

და ვერავითარი ძალა, საერთაშორისო ცერბერების ვერავითარი რეპრესია ვერ შეაჩერებს მუშათა კლასის ანტიიმპერიალისტური გამოსვლებისაგან პირველ აგვისტოს. მილიონებიანი მასები გამოვლენ ამ დღეს ქუჩებში, რომ დაამტკიცონ თავიანთი მზადყოფნა რევოლიუციონური ბრძოლებისათვის.

საბჭოთა კავშირის მშრომელ მასებს კი ვალად აწევს: კიდევ უფრო გააძლიერონ სოციალისტური მშენებლობის ტემპები და საბჭოთა კავშირის თავდაცვა, ვინაიდან ეს არის საუკეთესო დახმარება, რომლის აღმოჩენა შეგვიძლია ჩვენ საერთაშორისო რევოლიუციონური პროლეტარიატისა და კოლონიების და ნახევრად კოლონიების რევოლიუციონური მასებისათვის.

მ. ჩ—ძე.

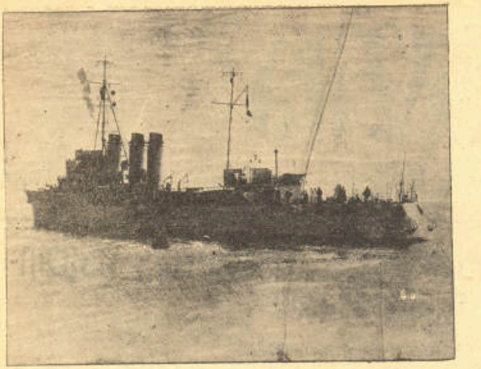

პოლონეთის საზღვაო შეიარაღება

სურათზე — პირველი პოლონური კონტრ-ნაღმოსანი „ვიშერი“. მისი წყალწყვა 1800 ტონას უდრის. შეიარაღებულია ნაღმების 6 აპარატით და სხვა იარაღებით. ეკიპაჟს შეადგენს 150 კაცი.

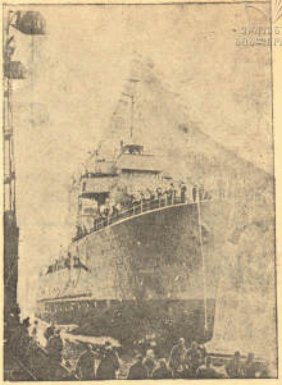

იმპერიალისტების ლაყბობა

მიუხედავად განიარაღებაზე ლაპარაკისა ლონდონის კონფერენციაზე იმპერიალისტები განაგრძობენ შეიარაღებას. ამ დღეებში დუნკერკენში წყალში ჩაუშვეს ახალი კონტრ-ნაღმოსანი „ვობონ“ 2460 ტონა წყალწყვით.

სურათზე—„ვობონ“-ის წყალში ჩაშვება.

„სამხედრო მრეწველობის სისხლიანი ინტერნაციონალი“

მიმდინარე წლის 1-ლ აგვისტოს, ისე როგორც წინა წლებში, საერთაშორისო მუშათა კლასი გამოვა ომისა და კაპიტალიზმის საწინააღმდეგო ლოზუნგებით, საბჭოთა კავშირის დასაცავად. მუშათა კლასი ერთხელ კიდევ დაანახვებს იმპერიალისტებს, რომ ის არ დაუშვებს ომს საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ და ყველა ზომებს მიიღებს მომავალ იმპერიალისტური ომის გადასაქცევათ სამოქალაქო ომად —პროლეტარიატის დიქტატურის დასამყარებლად.

წითელ ანტიიმპერიალისტურ დღესთან— 1-ლ აგვისტოსთან დაკავშირებით ინტერესმოკლებული არ იქნება ჩვენს მკითხველებს გავაცნოთ ლემან-რიუსბიუღლუტის ბროშურა „სამხედრო მრეწველობის სისხლიანი ინტერნაციონალი“, რომელიც შარშან გამოვიდა ბერლინში.

ამ ბროშურის ძირითადი აზრები ახალი არ არის. უკვე დიდი ხანია ცნობილია, თუ როგორი უდიდესი როლი ითამაშეს სამხედრო მრეწველობის მეფეებმა—კრუპმა, არმსტრონგმა და შნეიდერ-კრეზომ მილიტარიზმის ზრდაში. „სისხლიანი ინტერნაციონალის“ ბელადები დიდ დახმარებას უწევდნენ მილიტარისტულ პრესას და შოვინისტურ ორგანიზაციებს და ამავე დროს სისტემატიურ ბრძოლას აწარმოებდნენ მუშათა და პაციფისტურ ორგანიზაციებთან. ზარბაზნების და ტყვიამფრქვევების, თოფის წამლისა და დინამიტის ეს მეფეები ომის მოწინააღმდეგეებს თავის მოსისხლე მტრებათ თვლიან, რადგან მათ გამოსვლებში ხედავენ საფრთხეს თავისი უდიდესი მოგებისათვის.

თუმცა სამხედრო მრეწველობის სხვა-და-სხვა ბატონ-პატრონები თავის ქვეყანაში შოვინისტებთან და ომის მქადაგებლებთან ერთად გამოდიოდნენ, მაგრამ ამავე დროს ისინი საერთაშორისო მასშტაბითაც ქმნიან გაერთიანებებს. ჯერ კიდევ ომამდე არსებობდა ასაფეთქებელ ნივთიერებათა ფაბრიკანტების საერთაშორისო გაერთიანება, რომელიც შემდეგში ყველა მეომარ სახელმწიფოებს აწვდიდა თოფის წამალს, დინამიტსა და ყუმბარებს ხალხთა ურთიერთ გასაჟლეტად. ომამდე არსებობდა აგრეთვე მეორე საერთაშორისო კარტელი—ზარბაზნების და ჯავშნის ფაბრიკანტების გაერთიანება.

თუ რა მოსდევდა და მოსდევს შედეგად ამგვარ გაერთიანებათა საერთაშორისო მოქმედებას, ჩანს შემდეგი მაგალითებიდან. მსოფლიო ომის დროს ინგლისის ესკადრა, რომელიც ცდილობდა დარდანელი აეღო, სანახევროდ გაანადგურეს ინგლისური ზარბაზნებიდან გასროლილი ინგლისური ყუმბარებით. ეს ზარბაზნები და ყუმბარები თურქეთმა მიიღო საერთაშორისო სამხედრო კარტელისაგან. ინგლისის ერთი ჯავშნოსანი დაეჯახა ინგლისის ქარხნებში დამზადებულ ნაღმს და დაიღუპა. რუსეთის მეფის არმია გალიციაში ავსტრიის ჯარის ნაწილებს ულეტდა ყუმბარებით, რომლებიც შკოდის ქარხნებში იყო დამზადებული. გერმანიის ყუმბარები ვერაფერს აკლებდნენ ინგლისურ სამხედრო გემებს, რომელთა ჯავშანი კრუპის ქარხნებში იყო დამზადებული.

ჯერ კიდევ 1913 წ. კარლ ლიბკნეხტმა გამოაქვეყნა სენსაციური ცნობა, რომ გერმანიის სამხედრო ქარხნები კრუპის მეთაურობით სამხედრო მასალებს აწვდიდნენ ქვეყნებს, რომლებმაც შემდეგ—მსოფლიო ომის დროს ეს მასალები გერმანიის წინააღმდეგ გამოიყენეს. მაგრამ კ. ლიბკნეხტის მიერ მაშინ გამოქვეყნებული ცნობები [illegible] იმ ფაქტის წინაშე, რომ გერმანიის მძიმე ინდუსტრია, სტინესისა და ტისენის მეთაურობით უკვე ომის დროს, ნეიტრალურ სახელმწიფოთა საშუალებით, რკინის, თუჯისა და ფოლადის დიდ პარტიებს აწვდიდა საფრანგეთისა და იტალიის სამხედრო ქარხნებს.

ათეული ათასი გერმანელი ჯარისკაცი დაიღუპა ომის დროს ხლართებში, რომლებიც გერმანიის მავთულებიდან იყო დამზადებული. ინგლისელ ჯარისკაცებს გლეჯდა ყუმბარები, დამზადებული ინგლისელი მრეწველების მიერ გერმანიისათვის (ნეიტრალურ სახელმწიფოების საშუალებით) მიწოდებულ ფერად ლითონებიდან.

სამხედრო მრეწველობის საერთაშორისო გაერთიანებები ომის შემდეგ კიდევ უფრო განვითარდნენ და განმტკიცდნენ. მათ საქმიანობას მიეცა მასშტაბი, როგორიც ომამდე არ [illegible] დასიზმრებიათ, მათი გავლენის ქვეშაა არა მარტო სამხედრო მასალების ქარხნები, არამედ სამხედრო მრეწველობისათვის საჭირო ნედლეულის მოპოვება, ნავთისა და ქიმიური მრეწველობის მსოფლიო გაერთიანებანი [illegible] პირველ რიგში მონაწილეობენ სამხედრო მრეწველობის საერთაშორისო კავშირის განმტკიცებაში. ეს დაკავშირებულია სამხედრო ტექნიკის იმ მიღწევებთან, რომლებიც მომავალ ომს გადააქცევენ გაზების და ქიმიურ ომად.

თავის ბროშურაში ლემან-რიუსბიუღლუტი დაწვრილებით ჩერდება სამხედრო მრეწველობის „სისხლიანი ინტერნაციონალის“ როლზე პრესის გაბრუნების საქმეში. ამ მრეწველობის [illegible] ხელში იმყოფება არა ერთი ნაციონალისტური, არამედ ე. წ. „დემოკრატიული“ პრესაც. ის ძაფები, რომლებიც გაზეთებს აკავშირებენ სამხედრო მრეწველობასთან, მოხერხებულად მალავენ ფართო წრეებისაგან. ცნობილი ევროპიელი პოლიტიკოსი **არნოლდ რეხბერგი,** რომელიც დღე-და-ღამ იმაზე ფიქრობს, რომ შექმნას სამხედრო ბლოკი საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ, იმდენათ ლიტერატორი და პოლიტიკოსი არ არის, რამდენადაც კალიუმის მსხვილი მრეწველი. კალიუმის ეს „მეფე“, რასაკვირველია, არ კმაყოფილდება გაზეთების თანამშრომლის პატარა როლით, არამედ თავის ნება-სურვილს უკარნახებს მთელ რიგ პერიოდულ გამოცემებს.

ანტი-საბჭოთა კამპანიის საგრძნობლათ ჰკვებავს ის სუბსიდიები, რომლებსაც მთელი რიგი გაზეთები იღებენ სამხედრო ტრესტებისაგან.

შარშან საფრანგეთის კომპარტიის ორგანომ —„ლიუმანიტე“-მ თავის ფურცლებზე და ამ. **მარსელ კაშენმა** დეპუტატთა პალატაში გამოაშკარავეს, რომ ის დიდი გავლენა, რომლითაც „ნავთის მეფე“ დეტერდინგი სარგებლობს არა მარტო ინგლისისა და ჰოლანდიის, არამედ საფრანგეთის გაზეთებზეც, აიხსნება უდიდესი თანხებით, რომელსაც დეტერდინგი აწვდის ამ გაზეთებს ანტისაბჭოთა კამპანიისათვის.

ყველა ეს ფაქტები უნდა გაიცნოს მშრომელმა მასამ. ყველა ქვეყნების მშრომელებისათვის ცხადი უნდა იყოს, რომ ბრძოლას სამხედრო საშიშროების წინააღმდეგ სასტიკ წინააღმდეგობას უწევენ იმპერიალისტური მტაცებლები, რომლებიც ოცნებობენ ახალ ომებზე და ახალი ტერიტორიების დაპყრობაზე.

ა. შ.

ახალი კოლხიდა

სუბტროპიკული პოემა

ზღვის კურორტი: ანაკლია. კოლხიდის პრობლემა

სუბტროპიკული კულტურის განვითარების გამო დასავლეთ საქართველოში სხვათა შორის ისახავს შავი ზღვის სანაპიროების ერთ ლიან კურორტად გარდაქმნას.

ერთ ამ გეგმას გაეცნობა და დაათვალიერებს, რაც ხდება ეხლა შავი ზღვის სანაპიროებს გაიგებს ხუთწლიანი გეგმის გრანდიოზულ ბუნებას.

რამდენიმე წლის წინათ ამაზე ოცნებაც არ უცლელიდა, ეხლა საქმათა ელაპარაკო როულიძე ენტუზიასტს, რომელ სამეურნეო ...ოსტსაც გიხდათ, რომ კონკრეტულათ შეასო და კასიმჭყალი ელმამენტბლობის პათოსის და წინ გადადგმულის ენტუზიასტების რეალური გზა.

კოლხიდის აგრო-ინდუსტრიალური სუბტროპიკულ კომბინატის დაარსების იდეამ პირველათ გადამშლა ჯერ უცნობი სახალხო მეურნეობის რეკონსტრუქციის პერსპექტივა.

ჩაი და რამი—არის უმთავრესად კოლხიდის აგრო-კომბინატის საფუძველი, მაგრამ ყოველი ეს თანდათან აფართოებს ძვირფას მცენარეთა კულტურის ბაზას.

პირველათ გეცოდება საკუთარი თავი, როცა ლაპარაკობ შავი ზღვის სანაპიროებზე მომავალ აქტივისტებს.

თითქო ვიღაცამ მართლა ორმოდან ამოგიყვანა და ახალ ცხოვრებაზე გაგიხილა თვალი.

ყველა ჩვენგანი უთუოდ კითხულობს გაზეთებს და ფურცლებს მოხსენებების ინდუსტრიალიზაციის და კოლექტივიზაციის შესახებ, მაგრამ ... ფაქტიური უმლურია წარმოიდგინოს ... რაც ხდება ეხლა სამეურნეო ფრონტზე.

საკუთარი საკუთარი თვალით ხარ, ... გაიცნობ ამ ახალ ადამიანებს, რომელთა ... ბევრის თბილისელმა არც კი იცის, ... იგრძნო უდიდესი დაძაბული ჩამორჩენა და თავის კაბინეტში იკეტება, რომ იგრძნო რო ... მოწყვეტილი ხარ ამ სოციალისტურ ალმაცერბლობას, რომელიც ძირიან-ფესვიანად ... ცვლის ცხოვრებას, ანადგურებს ძველ ყოფას ... ელემენტებს ... ტემპით ქმნის ... სახეს.

აკ რომელიღაც აგრონომი, რომელსაც სულ 1925 წელს გაუთავებია თბილისის უნივერსიტეტი, თავის მიწასთან ახლოს ყოფნით მთელი ... მაღლა სდგას, ვიდრე მწერალი, რომელ... პრეტენზია აქვს ამ ცხოვრების ასახვისა და ... ანალიზი ყოველთვის ყალბი იქნება, ... საკუთარი თვალით არ ნახა ამ ფრონტზე ... მუშაობა.

ამზე ხარბათ ეტანება სახეს და ცხენვარეთ ...

მაგრამ ორი ნაკლები ცეცხლით ჩაქვის მამულის წარმოების დირექტორის ამხ. დ. ცქიტიშვილის თვალებში, როცა ის გვათვალიერებს და გვიხსნის ჩაქვის მამულში ჩაის საქმეს. ... მგონია ყოველი ჩაის ბუჩქი ამ კაცის ... იშლება და მის ძარღვებს ეზრდება.

ერთი თვე მე ყოველ დღე ვნახულობდი ... ახალ ადამიანებს, ამათ შესახებ არის ჩემი ... განზრახული, სადაც მთავარი მომქმედი ... სოციალისტურ მშენებლობის ავანგარდი.

ძველი კოლხიდის უკურნებელი მემკვიდრე—მალარია.

ძველი კოლხიდა, თავიდანვე იტაცებდა ორიათ ბუნებას:

კოლხიდა ერთი მხრივ—ძველ ბერძენთა წარმოდგენაში იყო ქვეყანა ოქროს ვერძისა, ზღაპრო სიმდიდრისა და კეთილდღეობისა—აქედან წარმოდგა ლეგენდა არგონავტელთა ლაშქრობისა და ოქროს ვერძის მოტაცების შესახებ.

უეჭველია ძველი საბერძნეთი აქედან ალებდა კარებს მდიდარ აღმოსავლეთთან სავაჭროთ —და თვით ის ქვეყანა, რომელსაც მაშინ ეწოდებოდა სკვითია, ქიმერია, კოლხიდა, იბერია და სხ. უმთავრესათ შეადგენდა მათ საკოლონიო ბაზას.

მარტო ჩამოთვლა იმ პროდუქტებისა და ნაწარმოებთა, რომელთაც ისინი ეზიდებოდნენ ამ ქვეყნებიდან, თითქოს გადმოწერილი გეგონებოდათ თანამედროვე საქონლის ცნობარიდან.

იმისთვის, თუ როგორ გავრცელებული იყო აქ ალებ-მიცემა და ვაჭრობა, საკმარია თუნდაც იმის დასახელება, რომ მარტო ერთ დიოსკურიაში რომაელებს ასოცდაათი თარჯიმანი ჰყავდათ თავისი სავაჭრო საქმეებისთვის.

ეს მდიდარი კოლხიდის ბუნება აწერილი აქვს ჰომეროსს თავის „ილიადაში"-ში და არა ნაკლებათ კიდევ აპოლონ როდოსელს თავის არგონავტიკაში.

მეორე სახება ძველი კოლხიდისა—ეს არის მალარია, რომელიც პირველათ აღწერა ამ ქვეყნისათვის ჰიპოკრატემ: „ქვეყანა, რომელსაც ... ფაზის ... არის ჭაობიანი, ცხელი, ხოტიო და შემოსილი ტყით... და ასე, თუ როგორ მოდის აქ გამუდმებული წვიმები, როგორ არის დასიველებული ხალხი ციებისაგან, და როგორ ცხოვრობს წყლის ფაცხებში.

თვითონ მედეა, რომელიც ასე დაუდლობლათ ... ყველაფერს და თავის საკუთარ შვილებსაც არ ინდობს, ბევრი გამოჩენილ ფილოლოგის აზრით, ... სახეა ტროპიკული მალარიით შეპყრობილ ქვეყნისა.

... ამ კოლხიდის მეორე ბუნებისა, კოლხიდის დაბლობის ჭაობების ამოშრობა და სუბტროპიკულ კულტურის განვითარება, ... ისახავს დღეს საბჭოთა ხელისუფლება მეურნეობის სოციალისტურ რეკონსტრუქციის ფრონტზე.

ბათუმიდან სოხუმამდე—მთლიანი კურორტების სანაპირო.

კოლხიდის დაბლობის ამოშრობა შავი ზღვის სანაპიროებს აქცევს ერთ მთლიან კურორტათ.

როგორც ირკვევა იმ მასალებიდან, რომელთა დაგროვება ეხლა იწყება კოლხიდის პრობლემასთან დაკავშირებით, 1925 წელს მალარიით ავად ყოფილა 340.000 კაცი, უმთავრესათ დასავლეთ საქართველოში, მხოლოთ მუშა-ხელის გაცდენა ამ ავადმყოფობიდან ერთ წელში გამოიხატება 5 მილიონ მანეთის ღირებულებაში. ისიც უნდა ითქვას, რომ მთელი სოფლები ჩვენი თვალის წინ გადაშენდენ და გაჰქრენ, როგორც ორპირი, დაფნარი, ციცხი და სხვა.

ეს საშინელი სენი, თუ ისე განვითარდა, როგორც ტემპიც მას აქამდე ჰქონდა, გადაშედღე თანდათან აფართოებს ძვირფასს მცენა-ნებით ემუქრება ნახევარ იმერეთს, ამიტომ არის, რომ კოლხიდის დაბლობის ამოშრობა პირველ რიგში დგას ჩვენი ქვეყნის რეკონსტრუქციის დროს და უკვე საგრძნობელი შეიქნა გარდატეხა ამ ფრონტზე.

ამ მხრივ სრულიად ახალი პერსპექტივა იშლება სუბტროპიკული კულტურის განვითარებით.

მარტო ბათუმიდან სოხუმამდე ორას კილომეტრზე მეტი სანაპიროს გადაქცევა შეიძლება კურორტათ და ადვილი წარმოსადგენია, რა მნიშვნელობა ექნება ამას ჩვენი ქვეყნისათვის.

ამიტომ მე მინდა აქ ანაკლიის მაგალითზე ვაჩვენო, როგორი იქნება მომავლის მესიკა, როცა ხუთწლიანი გეგმა შეასრულებს მთავარ სამუშაოს.

ანაკლია მხოლოდ ერთი რგოლია ამ ფრონტზე.

ზუგდიდიდან ანაკლიამდე

ამ დღისთვის ზუგდიდის მაზრის პარტკომის მდივანი ამხ. ისაკი ქვანია აპირობდა ანაკლიაში წასვლას.

ჩვენ სიხარულით მივიღეთ მისი წინადადება წაგვსულიყავით მასთან ერთად, მართლაც უკეთესად ვის შეეძლო ეჩვენებინა ეს მხარე.

ზუგდიდიდან ანაკლიამდე 30 კილომეტრი იქნება.

იშვიათი ლამაზი გზაა. საერთოდ სამეგრელოს ეტყობა, რომ გზის კეთებას დიდი ყურადღებით ექცევიან.

მახსოვს, როცა დავსწრებივარ საქართველოს საბჭოების ყრილობას, პროვინციიდან ჩამოსული დელეგატები ერთხმად ერთსა და იმავეს გაიძახოდნენ:

გზა უნდა შეგვიკეთოთ, გზა უნდა გაგვიყვანოთ. ხიდები და გზები, ერთხმათ ძალზედ მოუთმენლად გაიძახოდნენ ყველა კუთხის წარმომადგენლები.

გზა ზუგდიდიდან ანაკლიამდე მაინც იშვიათი სილამაზისაა, ასეთი გზატკეცილი მე არ მინახავს ბათუმიდან სოჭამდე.

გზის ორივე მხრივ არტყია ალვის ხეების გაუწყვეტელი ხეივანი.—ხეივანიც ისე სიმეტრიულად არის დარგული, რომ ერთ თვალუწვდენ პარკის შთაბეჭდილების სტოვებს.

ორივე მხარეს შემჭიდროვებული მოსახლეობაა.

კრიხდარით ამწვანებული მობიბინე ეზოები.

ყველგან მაღალი ოდები ზოგან ყავრითა და ზოგან კრამიტით დახურული.

შუა სამეგრელოში პირველად ვარ და მოცხვენია ყველაფერის გამოკითხვა, მაგრამ მაინც დავსძლიე უხერხულობა, მით უმეტეს, რომ ჩვენი თანამგზავრი იშვიათი თავაზიანი კაცია.

— ამხ. ისაკ, ეს მეგრული ნაქები ისლით დახურული ფაცხები სადღა არიან, აქ სულ ოდები ჰქონიათ წამოჭიმული.

— ფაცხებში ეხლა მხოლოდ მეჯოგეები ცხოვრობენ მთებში, აქ კი უმთავრესად ასეთი სახლები აქვთ; ეს რაიონი მაინც ერთ-ერთი მდიდარ რაიონათ ითვლება. ბევრი სიმინდი მოდის და თბილსაც ბევრს ყიდიან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მართლაც ტყეებში ყველგან თხილის ხეების ტყეებია. თხილიც საუკეთესოა, ეგრ. წოდებული „ქალის თითები".

ამერიკელი გიბსონი

— ანაკლიას ეხლა ჩვენ ზღვის კურორტად ვაკეთებთ. მივალთ და ნახავთ, როგორი ზედ გამოჭრილია საბავშო კურორტისათვის.

ალბათ გემახსოვრებათ ერთმა ამერიკელმა, გვარად, მგონი გიბსონმა, საბჭოთა კავშირის შესწირა რამდენიმე ათასი დოლარი საბავშო კურორტის მოსაწყობათ.

ჩვენ შევუთვალეთ მოსკოვში დაათვალიერონ ანაკლია, იმედი გვაქვს, რომ თუ კომისია ჩამოვიდა, უთუოდ მოიწონებს ამ ადგილს.

ანაპის გარდა, მთელ შავ ზღვაზე არ არის ასეთი პლიაჟი. უპირატესობაც აქვს. ანაპაში ერთი მწვანე ხე არ მოიძებნება, აქ კი შეიძლება ულამაზესი პარკის გაშენება.

მართლაც მთელ სამეგრელოში პალმებისა და მაგნოლიების ტყეებია.

ყოფილი სამეგრელოს მთავრის დადიანის პარკი ზუგდიდში მთელ საბჭოთა კავშირში საუკეთესო პარკათ ჩაითვლება.

ეს პარკი ყირიმის ომის შემდეგ არის გაშენებული, ჯერ ასი წლის არც კი არის და, მიუხედავად იმისა, რომ ბევრჯერ გაუჩეხიათ თათრებსა და არც ადგილობრივ მკვიდრთ დაუკლიათ ხელი, მაინც იშვიათ სანახაობას წარმოადგენს.

თუმცა, რასაკვირველია, აჩვია იმ პერიოდის გავლენა, როცა უძველესი ჭანდრისა და მაგნოლიის ხეები და პალმები გლეხებს შეშისთვის გაუჩეხიათ.

სახელმწიფო უნივერსიტეტის სუბტროპიკული ბაღი ზუგდიდში სილამაზითა და სიმდიდრით, როგორც იტყვიან, ერთ სახელმწიფოთ ღირს.

მაგრამ ჩვენ ანაკლიისაკენ მივდივართ.

ანაკლია — პრიმიტიული საბანაო

ანაკლიის გზა აწერილი აქვს ლეო ქიაჩელს თავის ნოველაში „თავადის ქალი მაია".

ეს ნოველა გარდა მხატვრულ ღირებულებისა იშვიათ ეთნოგრაფიულ მასალასაც შეიცავს და ბევრი დამახასიათებელი მომენტია გამოყენებული.

მაგონდება ქიაჩელის მოთხრობები, სადაც მთავარ გმირებათ გამოყვანილია: ენგური, ტეხურა, და გაუტეხავი ტყე.

„ანაკლიისაკენ ეროტის გზით მიდის თავადის ქალის მაიას ურემი.

ზღვაზე საბანაოთ ეჩქარება, მას იქ პაემანი აქვს დანიშნული, მე თითქო ვხედავ ახალ ცხოვრებით აცახცახებულ მეურმე ბოლშევიკ აძბაკოს და მეოცნებე დაფინის ზღვის ფერ თვალებს.

და აი გამოჩნდა კიდეც ანაკლია:

— „შავი ზღვის ნელი სუნთქვა ზაფხულის ძილბურელში. სამეგრელოს ნაპირების ლურჯი ჭალები და შორეული ჰორიზონტების მიბინდული სიმშვიდე. საღამოს მოახლოვება — ლურჯი ქვიშა და ლურჯი ზღვა. ლურჯივე ცა და იმავე ფერის ტყეები. შორს კიდევ ზმორებით გადმომცქირალი ნისლიანი ლანდები და მათ შორის დაკარგული ლურჯი ზღაპრის მოზმანება. ზღვის ნაპირის ნაბანოებ მოავარაკეთა ერთი ჯგუფის მიწურული დღის სითალხეში გახვეული მდუმარება. ორიოდე ბალღი ქვიშაზე და მოშორებით დაფინა, რომელიც სადღაც შორს ლოუბლის უცნაურ სახეს ეძებს...

ეს ამონაწერი ადგილი „მაიადან" იმასა ნიშნავს, რომ ანაკლია წინათაც ყოფილა ზღვის პრიმიტიული კურორტი და საბანაო აქარეზებელ ხალხს იზიდავდა მახლობელ კუთხეებიდან.

ასე რომ ანაკლიის კურორტად გარდაქმნა უცებ არ მოსვლიათ თავში ხელისუფლების მესვეურთ.

საერთოდ ანაკლიას, ისე როგორც სხვა ეხლა მიყრუებულ ადგილებს შავი ზღვის სანაპიროებზე, უდიდესი წარსული ისტორია აქვს.

ბერძნების ახალშენი „ჰერაკლეა"

ლეგენდა ოქროს ვერძზე და კოლხიდის სიმდიდრეზე დაიბადა იმ მოგონებით, რომ კოლხიდაზე მიდიოდა უძველეს დროიდან დიდი სავაჭრო გზა საბერძნეთისა და მეიდარ აღმოსავლეთს შორის: როგორც დიუბუა და მომსპერე თავის მოგზაურობაში აღნიშნავენ. ბერძნები ყოველ დიდ მდინარის ბოლოში, ყოველ მოხერხებულ სავაჭრო ადგილზე აფუძნებდენ დიდ ქალაქს. როცა ამისთანა დიდი ქალაქი გამდიდრდებოდა, მაშინ ის ქალაქი [illegible] გარშემო პატარა ქალაქებს დაარსებდა [illegible] ყველა მათგანი ხდებოდა პატარა [illegible] ამისთანა ქალაქები იყო: ფანაგორია, რომელიც მდებარეობდა მდ. ყუბანზე; აქ მოდიოდ[illegible] სავაჭროთ აზიელნი, ბოსფორელნი, მეოტელ[illegible] და კავკასიის ყველა მოდგმის ხალხი. გელენ[illegible] ჯიქსა და სუჯუკ-კალეს (აწინდელი ნოვორო[illegible] სიისკი) ზღვის ყურეში იყო ქალაქები ტო[illegible] როკოსი და ბატა.

მშვენიერ აფხაზეთის შუაგულში იყო დიო[illegible] სკურია (აწინდელი სოხუმის მახლობლად[illegible] რომელიც ახლო მცხოვრებ მთიელებს ტყვე[illegible] ბზე უცვლიდა პანტიკაპეიდან (აწინდელ[illegible] ქერჩი) მოტანილ მარილს.

დიოსკურიის შემდეგ უმთავრესი ახალშენებ[illegible] ბერძნებისა იყო: გიენოსი, ანუ აწინდელ[illegible] ოჩემჩირე, რომელიც მდებარეობს მარჯვენ[illegible] ნაპირზე, ილორი ბედია, **ჰერაკლეა, ანუ აწინ[illegible] დელი ანაკლია.** ამ ახალშენებს ძალიან ეშ[illegible] ხოდათ გარშემო მოსახლე ხალხებისა, რომელ[illegible] თა შორის ყველაზე მამაცი იყვნენ: სვანებ[illegible] დი კორაქსელები, ანუ აწინდელი წებელდ[illegible] ლები.

ამ ადგილებიდან ბერძნებს გამოჰქონდათ სელი, კანაფი, ცვილი, კუპრი, ტილო, სამშ[illegible] ბელი ხე-ტყე და თაფლი.

შავი ზღვა გვიმალავს ძველ დრო[illegible] წყვდიადში იმისთანა საიდუმლოებას, დას[illegible] ძოსაპერე, რომელთა ახსნა ჩვენთვის ძ[illegible] ლია.

თითქმის ყველა იქაური მითოსი, რომელ[illegible] მოგვითხრობს ამ ახალშენების დაარსებას, ეკ[illegible] თვნის ბევრად უფრო ძველ დროს, ვიდრე [illegible] ლიზაციები გამოჩნდებოდენ და თვით ამ [illegible] თიურ ალეგორიების ქვეშ დაფარულია ც[illegible] ტად თუ ბევრად ცნობილი ისტორიული ფ[illegible] ტები, მაგრამ თითქმის შეუძლებელია გამო[illegible] კვიოთ, რა არის მათში ზღაპარი და რა არ[illegible] მართალი"...

მოსსპერე ამ ამბავს დიდი ხნის წინეთ სწე[illegible] და, თანამედროვე ეკონომიურ ცოდნას მე[illegible] რად მეტი საშუალება აქვს გამოარკვიოს [illegible] მითოლოგიურ ალეგორიების ეკონომიური [illegible] ფუძვლები.

(დასასრული შემდეგ ნომერში)

ტიციან ტაბიძე.

მდ. მტკვრის ნაპირების გამაგრება თბილისის წყალდიდობისაგან დასაცავად

„აზნავთი"-ს აუზები. გემი „წითელი ბათომი"

„აზნავთმშენის" ნავთის მილები ნავთსადგურზე, რომლითაც იტვირთება გემები

ფოტო—შ. ფურცხვანიძის.

სტალინგრადში ტრაქტორის გიგანტი ამუშავდა.

17 ივლისს, სტალინგრადის ქარხნის მუშებმა გამოუშვეს პირველი ტრაქტორი; ქარხნის წინ შესდგა მიტინგი, რომელსაც დაესწრო მრავალი ათასი მუშა.
სურათზე: ქარხნიდან გამოსული პირველი ტრაქტორი.

დემიან ბედნი

ობობა და ბუზები

(თითქმის ბავშური სიმღერა)

დანდალი-დანდალი!..
დგას ღვთის სახლი-საყდარი
საყდარში ზის ობობა,
დიდი—დიდი ბობოლა.
ობობაა ჯვრიანი,
შიდ-ფუთ ნახევრიანი,
შენაძენი შრომითა
პატიოსნით, სწორითა.
თავს იფხუტავს ზარტყულას,
ემსგავსება პაპპულას,
და ზარებს ჰრეკს დღე-მუდამ.
ძი-ინ ძამ, ძი-ინ ძამ...

—:—

კარგად ცხოვრობს, ქეიფობს,
ზოგჯერ კიდეც ფეიქრობს:
ქსელს აბამს და ბადეს ქსოვს,
ბუზებს იჭერს, სისხლსა სწოვს,
ბუზებს დიდებს, პატარებს,
ახალგაზრდებს, მოხუცებს,
ხანგადასულ ბებრებსა,
ღვთის—მოშიშე გლეხებსა.
საბრალონი ბზუიან,
მაგრამ თანაც სტყუიან:
სულ ობობას უზიდევენ,
რასაც ოფლით იძენენ...
დილილ-მე და დილილ-მე,
ამ ხალხისა ჭირიმე!..

—:—

ეჰ, ძმობილნო, გლახაკნო,
ღარიბნო და ღატაკნო!
თქვენი ვიყო,—ობობას
ჩავამტვრევდი ორთავ ყბას.
გპირდებოდათ ცხონებას
თვით იძენდა ქონებას.
ცოლს ინახდა, შვილებსა,
ზრდიდა შვილი-შვილებსა.
ხვნეშოდა, პირს ილმეჭდა
და კბილებსა იკრეჭდა:
—„ღმერთო, მომკალ, ეს ხალხი
რა უჭკოა, ჩათლახი!“

შავი ოქრო

ბათომის მთავარ სამრეწველო რაიონში

[illegible]

[illegible]

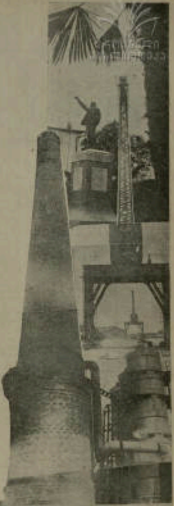

[illegible]

დასავლეთ საქართველოს სარეწაო არტელები

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ქალთა კავშირი"

ამ არტელში 22 უღარიბესი მკერავი ქალი მუშაობს. მათ შორის ქვრივი სამი, გათხოვილი 14 და ქალიშვილი 5. არტელის მიზანია ღარიბ ქალებს სამუშაო მისცეს. მაგრამ ამ მიზანს თავმჯდომარის უუნარობის გამო კარგად ვერ ასრულებენ.

ერთმა მათგანმა შეგვიჩივლა:

— სხვის ნაჭრებს არ ვკერავთ და 20-21 მანეთს [illegible].

ეს იმიტომ ხდება, რომ [illegible], ხელფასიც მეტად მცირეა [illegible] მაწარმოებლურობისა.

თითო ქალი დღეში სამ ხალათს შეკერავს [illegible] და თითო ხალათის შეკერვა კი 50 კაპ. ღირს.

შრომის ხელფასი კი ასეთია: ხალათი 50 კ., [illegible] შარვალი 40 კაპ., რეზინის შარვალი 80 კაპ., პალტო 10 მანეთი, რეზინის საწვიმარი 1 მანეთი. მეკერვალი 60 კაპ. [illegible] ქალები. [illegible] 4 თვე [illegible] 25 [illegible] მუშაობს. [illegible]

— [illegible].

[illegible]

„გრძემლი"

[illegible] „გრძემლი". [illegible] 9 [illegible] 6 [illegible] 3 [illegible] 6 საათში [illegible] 9-ში [illegible] 2 საათზე [illegible] 6 საათში [illegible] „სარეწაო კოოპერაციის" [illegible] 8 საათი. სამუშაო დღეზე გამომუშავება [illegible]: 120 მან., მე-2 ხარისხის მუშა 80 მან. და მე-3 60 მან. მათ შორის [illegible] 4 და [illegible] კომკავშირელნი.

„ბირჟა" და „ტვირთი"

აქ არის ავეჯის მეტყავეთა არტელი „ბირჟა" და მეტვირთეთა „ტვირთი".

„ტვირთში" 27 სოფლის [illegible] „საქართველოს ჩაიში" მუშაობენ. ამ არტელში შესამჩნევი ის არის რომ აქ [illegible] ხელფასს [illegible].

დაბალები

[illegible] სამი კილომეტრის [illegible] მუშაობენ დაბალები. აქ ტყავს ამზადებენ და ამუშავებენ:

ტყავს, [illegible] წყალში ალბობენ. [illegible] 6 [illegible] წყალში, [illegible] კი ერთი [illegible]. როცა ტყავს [illegible] მაშინ მას „[illegible]", ([illegible]) [illegible] ტყავია კირში ჩააწყობენ. [illegible]

თუ ტყავს ბალანი გასძვრება. სიუხვე და სალაფე ტყავის დასამუშავებელ კირში ზამთარში [illegible]. კირში [illegible] ტყავს იღებენ და [illegible]. ამგვარად გაწმენდილ ტყავს [illegible] ბარაბანში გადაიტანენ. ბარაბანი [illegible] და ტყავები ამგვარად [illegible]. შემდეგ წყალს [illegible] (კისელი) [illegible] კირის გამოსატანად. [illegible] როცა ტყავი კირისაგან გაიწმინდება, მას თრიმლში სდებენ, რომ ტყავმა [illegible] მიიღოს. ტყავს [illegible] გათრიმლავენ. ხშირად 6-[illegible], 8-[illegible] კი. შემდეგ [illegible] და [illegible] ტყავს [illegible] „[illegible]". ეს [illegible] განსაკუთრებული [illegible]. შემდეგ [illegible] საჭიროების [illegible] [illegible] ზეთს, [illegible] და [illegible]. ამგვარად ტყავი [illegible] დამუშავებულია. ეს არის ყველაზე უბრალო წესი ტყავის დამუშავებისა. [illegible] ჩამოსული [illegible].

მდგომარეობა გურიის არტელებში

სხვა არტელებში მეტს არის [illegible]. [illegible] მუშაობა ყველგან ერთი პირობებში [illegible] და [illegible] არ არის [illegible]. [illegible] მათ საერთო მდგომარეობაზე [illegible]. მე მოვიარე ჩოხატაურის, ბახვის, [illegible], მერიის, [illegible], ლანჩხუთის, სუფსისა და სხვა არტელები და ყველგან ერთი და იგივე პირობები დამხვდა. [illegible] ყველგან [illegible] და ამის გარდა აქ მრავალი საკითხია [illegible]. „სარეწაო კოოპერაციის" მიერ, როგორიც მაგალითად: [illegible], [illegible] და სხვ. და სხვ., რომელნიც სრულიად არ არის [illegible].

[illegible] არტელების რაოდენობა [illegible]. მაგრამ ეს სრულებით არ არის საკმაო, საჭიროა, რომ ეს არტელები [illegible] განვითარდნენ წარმატებით.

აქვს მრავალ [illegible]: მაგალითად ასეთ ამბავს ჰქონდა ადგილი ჩოხატაურის არტელში: ერთიდან არტელებში [illegible] და ამის გამო [illegible] სამუშაო დღეები [illegible], [illegible] რომ წელს ჩოხატაურის არტელში [illegible] ბაზარზე. [illegible] და ეს [illegible] არტელებისა და მომხმარებელთა კოოპერაციის ურთიერთობაში. ახლა ეს მდგომარეობა [illegible]. მაგალითად, სოფ. ნასაკირალში ერთ წელს 4 მანეთად [illegible] და ლანჩხუთის არტელში კი 8-9 მანეთად. [illegible] ერთი მაგალითი: [illegible] ჩოხატაურის [illegible] „[illegible]" 26 მანეთი [illegible] 38 მანეთი [illegible]. ამ მდგომარეობით [illegible] ლაპარაკი ხომ [illegible]. არტელები [illegible] სრულებით არ [illegible] და [illegible] ლამის სრულებით არა [illegible]. [illegible] მრავალია და ამას [illegible] ყურადღება უნდა მიექცეს. [illegible] არტელები, როგორ[illegible] და [illegible] წარმოება.

აჭარისტანის შინამრეწველებში ბათუმი

[illegible] შინამრეწველური სპეციფიკა, ამიტომ როცა მეტარებ-

ლი ლანჩხუთიდან ბათუმს გავემართე მე ერთი [illegible] შემყურებელი: თევზი, [illegible] და ჩაი, [illegible] და [illegible] მე ყველაზე უფრო ეს რაიონი მაინტერესებდა. ამის შესახებ უფრო [illegible] სხვაგან [illegible]. აქ კი [illegible] ვესაუბრებოდი, რადგან ადგილი ნებას არ მაძლევს.

თევზი

[illegible] თევზის მრეწველობა [illegible] სულ ახალი წამოწყებაა საქართველოში, ამიტომ ზედმეტი არ იქნება მისი მნიშვნელობის [illegible] თუ სტატისტიკურ ცნობასაც მოვიყვანთ.

ეს ცნობა „საქართველოს თევზის" [illegible] და [illegible] რამდენ თევზს სიმდიდრეა ჩვენს წყლებში და რა დიდი მნიშვნელობა ექნება მათ ექსპლოატაციას ჩვენთვის. ეს ცნობილი კი [illegible] არის მოყვანილი.

1929 წლის 24 ნოემბრიდან 1930 წლის 15 მარტამდე ბათუმში მენავეთა კოლექტივებსა და [illegible] ერთად დაუჭერიათ და „საქართველოს თევზისათვის" ჩაუბარებიათ:

1) ქაფშია (ანუ ხამსა) № 1—297.776 კილოგრამი, 2) ქაფშია № 2—86.826, 3) ქაფშია № 3—131.899, 4- ქაფშია №4—398.259, 5) [illegible]—4286, 6) კეფალი—3.076, 7) [illegible] თევზი—6.984, 8) [illegible] ([illegible])—15.795, 9) ზუთხი 329, 10) კამბალა 291, 11) [illegible]—103, 14) ლობანი—296, 15) [illegible]—53, 16) [illegible]—26, 17) ბელუგა—252, 18) [illegible]—8.800 და 19) [illegible]—2.500, სულ 946.905 კილოგრამი და 300 გრამი.

„წითელი მეთევზე"

ბათუმის რაიონი თევზის მრეწველობისათვის საქართველოში ერთი [illegible] პუნქტთაგანია. [illegible] ჩამოყალიბებულიყო ბათუმის რაიონის მეთევზეთა არტელი „წითელი მეთევზე", რომელსაც ბადეებს, ნავებსა, თევზის საჭირო სხვა მოწყობილობებსა და [illegible] აჭარისტანის შინამრეწველთა კოოპერაცია აწვდის. მთელ დაჭერილ თევზს კი მომხმარებელთა კოოპერაციებსა და „საქართველოს თევზს" ჩააბარებენ.

ახლა ბათუმის რაიონის მეთევზენი აჭარისტანის მეთევზეთა და [illegible] კავშირში [illegible], ამიერიდან ისინი ამ კავშირს [illegible] და [illegible] არტელად ჩამოყალიბებულიყვნენ.

[illegible] ბათუმის 200 მეთევზე, [illegible] 100 მეთევზე და [illegible] 50, სულ 350 მეთევზე.

ეს ხალხი, როც [illegible], სულ [illegible] და [illegible] თევზის ჭერას. აქაც [illegible] მეთევზე [illegible] და [illegible] მეთევზენი. აქაც [illegible] ნავებისა, [illegible] ბადეებისა და სხვა მოწყობილობათა და აქაც [illegible] და [illegible] მუშაობა იყო საჭირო, [illegible].

საერთო მდგომარეობა

აჭარისტანის [illegible] მრავალი ორგანიზაციული [illegible] და [illegible] მათ [illegible] კოლექტიური შრომა [illegible]. სულ ქალაქ ბათუმში დაახლოებით 23 არტელია.

„კომსომოლ-ტრუდ"

ეს არტელი სულ 15 კაცს აერთიანებს, მათ შორის 9 კომკავშირელია. როცა არტელის სამუშაო [illegible] შევედით [illegible] და [illegible] და [illegible] მუშაობა, რომელსაც აქ ადგილი აქვს. აქ მზადდება [illegible] ნივთები, რომლებიც სადღეობო კოოპერატიულ სავაჭრო წერტილების საშუალებით. არტელი [illegible] კოლექტივებიდან და [illegible] შეკვეთებს [illegible]. მე რომ იქ ვიყავი, არტელი ამზადებდა უამ-

რაც ჩაის ასადუღებელ თუთიის კუბებს „საქართველოს ჩაის" მეურნეობისათვის. არტელს თავმჯდომარეობს მიტროფანი.

„იაზმა"

იაზმა ურთულესი ჩარხია. [illegible] მეტიც არ იქნება. იაზმა გრძელი ცანახოცია, რომელსაც თავს იკრავენ ქალები სოფლებში. მას უმთავრესად ხმარობენ აჭარაში, სამეგრელოში, გურიაში, აფხაზეთში და აზერბაიჯანში. იაზმა ოსმალეთიდან არის შემოსული. სულ აქ 6 მამაკაცი და 3 ქალი მუშაობს. ქალთა შორის 2 ახალგაზრდა აჭარელია. შემოსავლები თვეში 27 მან. 60 კაპ. იღებენ, ოსტატები 120 მანეთს. არტელს თავმჯდომარეობს [illegible]. ამ არტელში იცის [illegible] მუშა, რომელიც არავითარ [illegible] არ გადადის და არც ხერხდება. ამ სიტყვებს [illegible] ძირი არაფის [illegible]. ამიის ხის სიტყვისაც თვითონ ამზადებენ. ეს სიტყვები, როგორც მათ გადმოსცეს, მხოლოდ ჩინელებმა იციან. მერე შეიძლებოდა მწვანეა, გარეცხვის შემდეგ შავდება. არტელს შეუძლია საექსპორტო იაზმის დიდი რაოდენობის დამზადება. მაგრამ ნედლეული არ არის საკმაო. აქვე შევძლოთ. პირობები და ნედლეული ხელს რომ უწყობდეს, ეზიდებოდა აზერბაიჯანის შიგნითაც დამზადებაც. საჭიროა „სარეწაო კავშირმა" ამ არტელს ყურადღება მიაქციოს და უფრო ამწვავოს ჩაიდას ეს არტელი ჩვენს მეურნეობაში.

„ახალი ბრუნვი"

აქ ქალის აბრეშუმის წინდებს ქსოვენ. ხელით მანქანის ოზოგიერთის აბრეშუმის ძაფისაგან ქარხნიდან იღებენ. გამზადებულ საქონელს არტელი კოოპერაციის ამაღებს და ნაწილი კი რუსეთის ბაზარზე იგზავნება.

ამ არტელში სულ 38 ქალი მუშაობს. მათ შორის 6 აჭარელი ქალი, რომელთაგან 2 უფროსია დიდის. თითო დღეში 15-20 ცალს ქსოვს. აქვე აქვთ კოლექტივზე, რომელიც ამ წლის ქალთა დღესასწაულზე გაიხსნა. საშუალო ხელფასი მუშაობისა სულ 10 საათის—70 მან., მზეველების (10 სულია)—50 მან., ბუღალტერი (3 სულია) 50 მან. სამქროები ყველა მექანიზებულია. მოქსოვილი წინდები აქვე იხარშება და იღებება. აღსანიშნავია რომ ბინა საკმაოდ კარგი აქვთ, მაგრამ კოლექტივზე და სამუშაო მეტად ცუდ პირობებშია მოთავსებული სიცივეების გამო. არტელს თავმჯდომარეობს ორგანიზატორი აჭარელი ქალი ელენე კორძაია. მას იქვე სახელმძღვანელო წიგნი აქვს გადაშლილი და თავისუფალ დროს მოახლეებს თუ არა, მეცადინეობს. ის მუშტრის შემცველია, ახალგაზრდა და ინერგიით სავსე.

„კრასნი კუსტარი"

ეს არტელი მეკამფეტეთა არტელია. აქ 50 მეტი მუშაობს, მათ შორის 15 ქალია, ამ ფაბრიკების რიცხვში შედის ის 7 აჭარელი ქალი ქალთა კლუბმა რომ გამოგზავნა სამუშაოდ. აქ ამზადებენ კარამელებს, მონპასიეს, შოკოლადებსა და სხვ. „კრასნი კუსტარს" აქვს საბუღლე განყოფილებაც, აქ 6 კონდიტერი მუშაობს. ბინა კარგია, მაგრამ ისტაკი ცემენტისაა, რასაც არტელმა ყურადღება უნდა მიაქციოს, იმიტომ, რომ მუშებში ადვილი აქვს რევმატიზმებით დაავადებას. ამას გარდა შიგ წარმოუდგენელი მტვერი დგას და მე მიკვირს რატომ აქამდე არ მიაქცია ამ მდგომარეობას ყურადღება შრომის ინსპექტორმა. არტელს თავმჯდომარეობს ლობაძე. აქვე აკეთებენ არტელის მუშათა კლუბს.

„მნიასის"

ეს სახარაზო არტელია. თავმჯდომარეობს კლიმენტიანი. სულ 15 კაცი მუშაობს. საშუალო ხელფასი მუშებისა უდრის 50 მანეთს.

ფაბრიკა „მკერავი"-მ თავი დამკვრელად გამოაცხადა. სურათზე—დამკვრელი მუშა-ქალები, რომლებმაც შეამცირეს დაწუნებული პროდუქციის პროცენტი

აჭარისტანის სარეწაო კავშირის განყოფილება შეეცადა მუშაობაში აჭარლებიც ჩაება, მაგრამ მათ ეს მუშაობა არ ინდომეს.

„შრომა"

ეს საოჯახოსნო არტელია პურისმცხობელთა. ეს არტელი მეთონეთა არტელია. აქ გაერთიანებულია 63 მეთონე. საშუალო ხელფასი 98-120 მანეთს უდრის. აქვთ შინაგანი კედლის გაზეთი „შრომის გამარჯვება", რომ დროს ამ გაზეთის სამი ნომერი იყო გამოსული, სადაც არტელის ყოფა-ცხოვრების ამბებს ქებდენ არტელის მუშები.

„ხროლმ-ტყავის" არტელი

ეს არტელი ბათომიდან 8 ვერსის მოშორებით არის საშინელ ბინაში მოთავსებული. სულ 20 მუშა მუშაობს და 5 ტექნიკოსი. აქ ამზადებენ ხროშს, შევროს, სათითაო არე საშუალო ტყავს. მეშინს და ლაინებს, აქვთ წითელი კუთხე, აქვთ საკუთარი კედლის გაზეთიც. მუშებს შორის 4 აჭარელი მუშაობს და 1 ქურთი. აქ ამზადებენ საუკეთესო ღირსების ტყავს ამ დღეობში. მე რომ ბათომში ვიყავ, სარეწაო კავშირმა გამოიტანა მოიწყო თავის ნაწარმოებთა და ამ არტელის ნამუშევარმა ყველაზე მეტი ყურადღება მიიქცია. აქ წარმოდგენილი იყო 38 სხვადასხვა ხარისხის ტყავეული. ამ არტელის მიერ დამუშავებული ტყავიან შემოტანილ ტყავებს. არტელის ქარხანა ვერც არავითარ არ ჩამოუვარდება უცხოეთში დაქანებულსაცა. მაგრამ შენობა არ ვარგა. არტელმა ამ შენობის ალაგზე შეიძლება ახალი სახლის წინაში მიწის ნაკვეთის მიღების შესახებ, სადაც არტელს უნდა საკუთარ ხარჯზე აავოს თავისი შენობა. არტელის საბრუნავი თანხას შეადგენს 25 ათასი მანეთი. არტელი მიიღებ თავის პროდუქციას „სარეწაო კავშირს" აბარებს, რომელიც ცენტრალიზებული წესით ანაწილებს მოხელეთა არტელებზე. არტელის მუშაობას ხელმძღვანელობს საუკეთესო სპეციალისტი ზილიტსკი. ამ არტელს ყურადღება უნდა მიექცეს და ყოველგვარი საშუალება მიეცეს, რათა მან ფართოდ გაშალოს თავისი მუშაობა.

ხის დამმუშავებელი არტელი

ამ არტელში შედის 20 ახალგაზრდა წევრი და მათ თითო მუშაობა ხელოსნობით. ისინი ამზადებენ ბამბუკის ნაწარმოებებს და აგრეთვე თავილები აქვთ. არტელს მიეცა დაკვეთა სახელმწიფო კავშირის სამხედრო რაიონისთვის სამზარეულო 480,000 ცალი თხილამურის (თოფის) დამზადების შესახებ 15.000 მანეთის რაოდენობით. სამხედრო საქმის თუ ხისაგან დამზადებული თხილამური 1 მან. 50 კაპ. ღირებულებით (ვითომც ბამბუკის, რომელსაც არტელი აბარებს, 28 კაპეიკი ღირებულება. გარდა ამისა, არტელი საექსპორტო პროდუქციასაც ამზადებს და ჰგზავნის საზღვარ-გარეთ. ამას გარდა მათ სამხრეთის დიდი ქონდეთ მიღებული თბილისის კამპანიის ჩასატარებლად, 1 მილიონ თარაღებისათვის 30,000 ცალი. ეს ჩარაღები საჭიროა მეცნიერთა წინააღმდეგ საბრძოლველ აპარატებისათვის. აქვე ამზადებენ მეთხილამურეთა საექსპორტო ყავარჯნებს, სპორტო ქოცებს, რადიოანძებს, ალმენტიტიკებს, დავისის მარხილებსა და სხვ. არტელს თავმჯდომარეობს ზამთრაძე. ბინა მოუწყობელი აქვთ.

მკერავთა არტელი

აქ 16 მეტი მუშაობს, დამზადებული პროდუქცია სიღრმეს კოოპერატიულ საწარმოების საშუალებით.

„კომსომოლეცის არტელი"

ეს არტელი აერთიანებს 24 კომკავშირელს. რომელ მასალას იღებს „ხროშ-ტყავის" არტელიდან. შეკერილ ფეხსაცმელებს „ზაკავტორგს" აბარებს, რომელიც ამ საქონელს ქვემოდ კოოპერატივის წევრებს ურიგებს.

„წითელი მეურმე"

ეს არტელი აერთიანებს 150 წევრს. ესენი მუშაობენ მხოლოდ სათამაშოებელი ტვირთის გადატან-გადმოტანაზე. მაგალითად, „აზნეფტის" სამუშაოებზე მუშაობს ამ არტელის (ი) წევრი.

არის აქ კიდევ მრავალი არტელები: „ელექტრო", მჭედლების არტელი „ბრძოლა", „ხაში", პარიკმახერთა არტელი „ისკრა" და სხვ. და სხვ.

ბრონად მუშაობენ დღეს ჩვენი შინამრეწველნი მრავალი კოლექტივად გაერთიანებულნი და დღეის არა აქვს ადგილი მათი ენერგიის უაზროდ დაკარგვას.

სულ „სარეწაო კავშირს" აქ ჩამოყალიბებული აქვს 20 არტელი, რომელშიაც 1479 წევრია გაერთიანებული.

საერთოდ აჭარისტანის შინამრეწველნი გაცილებით უკეთეს პირობებში მუშაობენ, ვიდრე ადრეისა.

აღსანიშნავია და მისასალმებელი ცდა აჭარლებისა მკერავთა სამუშაოში ჩაბმისა. ეს მეტის ინერგიით და გაბედულობით უნდა სწარმოებდეს. აჭარელი უნდა ჩაბმული იყოს ამ მუშაობაში 100 პროცენტით თუ არა 50 პროც. მაინც და ის იქნება საუკეთესო დამტკიცება იმისა, რომ ჩვენი მეურნეობა სულ მოკლე ხანში აღდგება, წელში გაიმართება და ის პატარა ყველაზე გადამწყვეტი და გამარჯვებული იქნება ევროპის ლიდერობისთვის ან პროლეტარული ზრახვებისათვის. რომელსაც კი ელის ქალაქება, რომ ჩვენი თავის პატრონობა შეგვიძლია.

„სარეწაო კავშირი" ის ერთი იმ ყურმჭერიანთაგანი არის, რომელიც ჩვენი გამარჯვების საუკეთესო თავდებია და 5-წლიანი გეგმის ვანხორციელებისათვის ყველაზე კარგი გარანტია.

დომნა შონზელაია.

პატარა აჭარელი კოლმეურნე ბათომის ნავთსადგურზე.

ფოტო—შ. ფურცხვანიძის.

ინდუსტრიალური ქალაქი

ისევ მანქანებთან

გიყურებ მუშაობისაგან ალისფრად ალანძულ სახეში.

თვალებში ჩაწოლილია მუქი ბურუსი და შემოხედვაზე ნაპერწკლებივით აგზნებიან.

მიხარია, რომ გხედავ ისევ მანქანებთან.

მანქანები გუგუნებენ.

გუგუნი მიდის შორს, შავი შენობებისაკენ, ქარხნებისაკენ, პინჩის და ვილკის უზარმაზარ ცეცხლნახურ, ავეარზეცილებულ კოლონებისკენ, ქამურილებისკენ.

ოცდა შვიდი წელი გიმუშავნია აქ; ხომ არის ცივქარიან, ცნათ, ჩამოსვლილ ღრუბელ ჩამოძენძილ თვეებში, თუ ზაფხულის ქარსიცხით სულშესახუთავად ჩამომდგარ ქარვისფერ, კრიალა დღეებში, როცა გადატრუსულ შორეულებიდან წამოქროლილი ქარი სილას გაყრის პირსახეში.

რას არ მოსწრებიხარ!
რა არ გსმენია!
რა არ გადაგხდომია თავზე!
რა არ გინახავს!

თუმცა: სახე დაგნაოჭებია.

თუმცა: ხელებზე ძარღვები ლურჯად გაზიდულან, თმებიც შეგჭაღარავებია, მაგრამ მაინც არ შორდები მანქანებს და გიხარია, რომ მას ხედავ.

— ...ელია არჩილ, მანქანებთან შეზრდილი გულის დიდი ხნით ყოფნა სოფლის ჩემ მწვანეებში, ამბობს ედუარდი, დაწინაურებული მუშა. კაცი მეტად პატიოსანი, გულღია, სასიყვარული.

— თქვენ ყველაფერი უნდა ნახოთ! თქვენ ყველაფერს უნდა გაეცნოთ: ინჟინრების გამოგონებებს—ამბობს ის — მე პირად დროს არ დავიშურებ, მაგრამ თქვენთვის უკეთესია პირად ინჟინერს ესაუბროთ. ერთ წუთს მოითმინეთ და ინჟინერს აქ მოვიყვან!

ჩვენ იქვე გავჩერდით.

ედუარდი მოსხლეტით მოწყდა ადგილიდან და თვალს გაეფარა.

სიტყვა ინდუსტრიალურ ქალაქზე

მოდიან ახლომდელ ქალაქებიდან.
მოდიან მეზობელ რესპუბლიკებიდან.

მოდიან შორეულ ციმბირიდან, თურქესტანიდან, მოსკოვიდან, ლენინგრადიდან, მახარკალიდან...

მოდიან, რომ ნახონ ბაქო, ქალაქი ნავთის, მაზუთის, ბუ[illegible]ის.

საშინელი სიცხეები იცის აქ.
ზურს აერი.

დუტანელია ქარი: მოაქვს სილა, მტვერი და გაყრის პირისახეში.

შავია მიწა.

ამოაქვთ მაზუთი — მიწის შავი სისხლი. ყველგან არზი: ნავთის, ბენზინის, მაზუთის. ქარხნების შავი შენობები. შავი სივრცე. შავი ქალაქი.

შედიხარ ბიბი-ეიბათში, შედიხარ შავ ქალაქში და გშორდება ფიქრები, ნაღველი.

გეგეუნებს ინდუსტრიალური ქალაქი ისე სასიხარულოდ, ისე საიმედოთ, ისე საკეთილდღეოთ და გულის გასახარებლად.

და საკვირველია პირდაპირ...

მის ცხოვრებაზე არაფერი არ დაწერილა.

ბიბი-ეიბათი, შავი ქალაქი—მხარე ინდუსტრიის—ელის საკუთარ მწერლებს.

არ გასულა დიდი დრო, რომ ჩვენთან გაჩნდა ედუარდი და ლუროჯხალათიან ახალგაზრდას ეფ მითითებით გვითხრა:

— აი, ის! ჩვენი ინჟინერი!

სუფთა, ნათელი პირისახე.

თვალები ჭროლა.

თითონ: წარმოსადეგი, ენერგიული, საქმიანი.

— აი, ეს კი ყველაფერს გეტყვით! იცნობდეთ, გაგვაცნო ედუარდმა.

ვიგრძენით ძეგობრის გული. გული უღვარძლო, პირდაპირი და სასიყვარულო.

თავი შევაფარეთ ქვით ნაგებ შენობის ჩრდილს და იქ კი ინჟინერმა ახსნა დაიწყო.

ამბობდა სიტყვებს მოკვეთით, გასაგებად.

კედელზე ნელა მოხაზავდა ბურღების მუშაობას ფენებში, ფენების სისქეში, სიღრმეს და ნავთის რაოდენობას.

გავიდა დრო.

გათავდა წინასწარი საუბარი.

წავედით წინ.

***

ჩემთან არის მხრებში ოდნავ მოხრილი, მოგრძო სახის, თხელი შავი თმა განზე გადავარცხნილი საუკეთესო მეგობარი და ამხანაგი ფრიდონი.

აქვეა მარგო თომაძე—ოცდა ერთი წლის ახალგაზრდა კომკავშირელი, ინჟინერს ეკითხება ყოველ წვრილმანზე.

— დღეში რა რაოდენობის ნავთს ამოქაჩავთ?!

— თითო ჭაბურღილიდან ხუთის ტონას! პასუხობს ინჟინერი და ფანქრით ცემენტის კედელზე ისევ გვიხატავს მუშაობის სხვადასხვა თოფაუტებს.

ᲔᲜᲢᲣᲖᲘᲐᲡᲢᲘ

იქვე, მხოლოდ ცოტათი მოშორებით მანქანასთან იდგა შაქტრუხა, ჯიმუხა მომუშავე.

მან მძიმედ მოატრიალა თავი მარჯვნივ და დაიძახა:

პასან! გელბურია!

და წუთშივე: სიცოცხლით, სიხარულით და ძალღონით სავსე ახალგაზრდა გაჩნდა მასთან.

— მოემზადეთ! გამოსაცვლელია, სხვა უნდა ჩაუშვათ!

გაფრთხილა უფროსმა მომუშავემ

ის მოტრიალდა და ცალგნით ჯაჭვზე ჩამოკიდებული ხერხსაჭერი მარჯვეთ ასწია.

— ჰოო...

როგორც ყოვლდ ჰქიძახა უფროსმა მომუშავემ და ის ელვის სისწრაფით გამოექანა ნახევრად მაღლა ამოყვულ ბურღისაკენ და მერე ისევ მანქანებთან დაბრუნდა.

იმის ქცევით გაოცებული მარგო უფროს მომუშავეს შეეკითხა:

— დიდიხანია, რაც ამ მანქანებს იცნობ?

— არც ისე!

ახალი კადრების რიცხვი ბიბი-ეიბათში თანდათან იზრდება.

ძათშია დაუშრეტელი ენტუზიაზმი, გამარჯვების იმედები და ხალისი.

ძოვლიავართ წინ.

...! გაიცრიალებს ვიწრო ლიანდაგიანი სამგზავრო მატარებელი (ელდენით მომუშავე), რომელიც ბიბი-ეიბათში მუშაობს.

მარცხნივ: ძალიან ახლოს გაშლილია ზღვა —სითეთრე შელეული სილურჯით, ნელქარით, ტალღების ტლაშუნით და შორიდან მოუჩანს ბინდმოწოლილი კუნძული, მომავალი გემები, იალქნიანი ნავები.

თვალშზიდი, თვალწარმტაცია სანაპირო საღამო ჟამს.

ვარსკვლავებად დაცვენილი ელნათურები ლიცლიცებენ თვალის მომჭრელად, ზღვის სიგრილეში მიჰგუგუნებენ კატერები და მიიხწევიან თეთრი იალქნიანი ნავები, სადაც გულის წუხილით იშლება მენავის ბაითები, რომელიც ნაპირისაკენ მობრუნებისას ნაუცბათევად ილვლება მხიარული ლეკურით, ცეკვით, ტაშით.

ᲛᲙᲚᲐᲕᲘ ᲐᲠ ᲘᲦᲚᲔᲑᲐ,

— აი, ეს სივრცე!

ინჟინერმა თითით მოხაზა ზღვის ნაწილი.

— მოკლე ხანში უნდა ამოვაშროთ!

— მერე ეს როგორ?!

— აი!—ინჟინერმა ხელი გაიშვირა—ხედავთ ნიშნებს?

მართლაც ზღვაში შეჭრილ მიწიდან, რომლის ბოლოზედაც ჭაბურღილი დაუდგავთ, ნაპირის პარალელურად კარგა მანძილზე და შემდეგ კი ნაპირის პერპენდიკულიარულად მხოლოდ სვაები იყო ჩადგმული.

— სწორედ ამით არის მოხაზული ის სივრცე, რომელიც გეგმით უნდა ამოვაშროთ!

სწორკუთხედის ფორმით გაკეთდება ბარიერები, მასში მოქცეულს წყალს გადავქაჩავთ ზღვაში და ეს ნაწილიც უკვე მზად იქნება.

— ნავთის რაოდენობა საკმარისი იქნება?!

— როგორც ფიქრობენ ძალიან ბევრია! საერთოდ ბიბი-ეიბათი ამოუშრობი ზღვაა ამ მხრივ. გეგმით დიდი რამ არის გათვალისწინებული, მაგრამ დამჭიმული ენერგიით, ენტუზიასტთა წყალობით ჩვენ ხუთწლედს ოთხნახევარ წელიწადში ვასრულებთ!

რამოდენიმე ათასი მუშის გული შეზრდია ამ უბანს.

რამოდენიმე ათასი მუშის გული სცემს ისე, როგორც მანქანა.

ხუთწლედისათვის.

მთელი გულით. მთელი ძალღონით—უკეთესი მომავლისაკენ.

არ იღლება მკლავი.

არის შრომა. ხალისი. იმედები.

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲡᲐᲣᲑᲐᲠᲘ

ეს ნამდვილი ამბავია.

მოხდა ახლო წარსულში.

მიამბო ედუარდმა და დაუვიწყარია ჩემთვის.

ედუარდი მხიარული კაცია.

გოყურებს, იღიმება—თითქოს გული იხსნება ზღვა სიხარულის.

ცდილობს ყველაფერი გვაჩვენოს ინჟინერთან ერთად.

განვლილ გზას ხშირად გადახედავს. ჯიუტად დააცქერდება ყოველ ნავთის.

— ვშიშობ, რომ რამე არ გამომრჩეს!—იტყვის ხშირად და მიგვიძღვის წინ.

— აი, აქ!—სთქვა ედუარდმა და შეგვაჩერა.

— არავინ არაფერი არ იცოდა. ამ შენობაში მუშები ცხოვრობდნენ. (შენობა საკმაოდ მოზრდილია) და სრულიად მოულოდნელად ამოხეთქა შადრევანმა.

თითქოს თავსხმა წვიმა ყოფილიყო, ისე წამოვიდა ზევიდან ნავთის წვეთები. დიდხანს სცემდა შადრევანი მიწის გულიდან და მთელი ახლო-მახლო მდებარე ადგილები დაიფარა ნავთით.

— შეხვედრილი იყო?!

— საბედნიეროდ არა!

— ამ შენობაში მცხოვრებნი სად არიან?

— გადაასახლეს! საშიში იყო! თუმცა ბიბი-ეიბათში ხშირად ხდება ნავთის ამოხეთქვა, მაგრამ ეს არაჩვეულებრივი სიძლიერის იყო—ამბობს ედუარდი.

— მერე და ხომ უქმად იკარგება ამოდენა ნავთი?!

— დღეს ჩემო არჩილ, ჩვენი ინჟინრების წყალობით ისე მოეწყო, რომ ერთი წვეთიც უსარგებლოდ არ დაიღუპება!

აი, მივყვეთ ინჟინერს და ეხლავე გვაჩვენებს.

შორიდან თვალი მოვკარი ახალგაზრდა ენტუზიასტს, რომელიც ისევ მოგუგუნე მანქანასთან იდგა, ტანით მანქანის ფერი.

მაშინ ედუარდს ვკითხე მის შესახებ და მან ასე დაიწყო:

— ეს მოხდა, მაშინ, როცა წარმოება კერძო პირების ხელში იყო.

ძამა მისი ბეჯითი მუშა იყო. ყველას გვიყვარდა. მუშები მუდამ ჩიოდენ მუშაობის სიძნელეს, მაგრამ ყურადღებას არავინ გვაქცევდა.

ხშირი იყო ცეცხლი და ცეცხლს მოჰყვებოდა მსხვერპლი.

მე მაშინ სხვა ჭაბურღილზე ვმუშაობდი. უცებ შეიქნა ყვირილი, სტვენა და სწორედ იმ ჭაბურღილთან, სადაც მამამისი მუშაობდა, შავი ბოლი ცად ამდგარიყო.

ხანძარი ნთქავდა ყველაფერს.

იწოდა მიწა. იწოდა ჭაბურღილები.

დიდხანს გაგრძელდა ცეცხლი. ვეძებთ, ვეძახით იქ მომუშავეებს, მაგრამ ერთის გარდა ვერ ვნახეთ. ისიც შემთხვევით არ ყოფილიყო იქ. მერე, როცა ცეცხლი ჩააქრეს დიდი ძებნის შემდეგ მხოლოდ დამწვარი ძვლები იპოვნეს მათი და სხვათა შორის დედამისი მეუღლის დამწვარ დახრუკულ ძვლების წინ კანალამ ჭკუიდან შეიშალა.

როცა ედუარდი ამ ამბავს გვიამბობდა ტანში ძრვით ძრუანტელი გვიდიოდა.

— ცეცხლი ხშირად ჩნდება?!

— ეხლა იშვიათად და თუ გაჩნდა გაძლიერებული ცეცხლმქრობელი რაზმი წუთშივე ჩააქრობს.

ისევ ჭაბურღილების წაქცეული ჩრდილები.

ისევ მაზუთის სუნი. მანქანების გუგუნი და სულშესახუთი სიცხე, ოქროსფრად ჩამოფერილი ცა, ალაგ ალაგ თითქოს ბოლით შემურვილი.

ჩვენ უკვე სხვა შადრევანთან ვდგევართ.

აქ არ სცემს მაღლა ისე, როგორც ამას წინად ედუარდი გვიამბობდა პირველ შადრევანზე.

— აი, აქ!—სთქვა ედუარდმა და შეგვაამბობს ის—ისე, რომ ერთი წვეთიც უქმად არ ილუპება!

ყველგან: თვალწინ—თვალსაშორეზე, ჭაბურღილების ტყე.

მიწა შავი: მაზუთის ტბები ჩამდგარი.

შავი შენობები და მომუშავეთა ფერგადაკრული სახეები.

ყველგან: მილები, ძარღვებივით გადანასკვული.

სხვადასხვა სიგრძის, სხვადასხვა სისქის.

ზოგი მიწაში ჩაფლული. ზოგი მიწაზე გაკლაკნილი. ზოგი ჰაერში გახიდული.

ზოგი ჰაერში გახიდული.

ძანქანებთან დგანან მზრუნველი თვალებით მომუშავენი.

გარეთ: ახოთოლვილი მილებიდან ჩამომდინარე კვამლი, ქარი და მზის ცხარება.

ძანქანებთან დგანან მოძუშავენი: მკლავ მაგარნი, ენერგიულნი.

გუგუნებს მანქანა.

ასწევენ ბლოკებს ზევით და კოშკის სიმაღლიდან ჩამოკიდებული ბურღი მძიმედ ეშვება მიწაში.

რაც უფრო ძირს მიდის ბურღი, მით უფრო გრიალებს, გუგუნებს.

მიწის გულს. მიწის გულს. მიწის გულს. უფრო ღრმად.

უფრო შორს.

ᲐᲠᲩᲘᲚ ᲩᲐᲩᲘᲑᲐᲘᲐ.

ფიზკულტურა და სპორტი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქალაქთაშორისო შეჯიბრებები ფეხბურთში

ორეხოვო-ზუევო—თბილისი

უკანასკნელი კვირის განმავლობაში თბილისის ფიზკულტურული ცხოვრების ცენტრში იდგა ფეხბურთი. 17 ივლისს თბილისში ჩამოვიდა ქ. ორეხოვო-ზუევოს ფეხბურთის გუნდი, რომელიც ერთ-ერთ საუკეთესო გუნდად ითვლება მთელ საბჭოთა კავშირში. გუნდის დასახასიათებლად საკმარისია აღვნიშნოთ მხოლოდ ის ფაქტი, რომ მას მრავალი სპორტული მატჩი მოუგია ისეთ ძლიერ გუნდებთან, როგორიც არის მოსკოვის, ხარკოვის, ლენინგრადის და სხვა დიდი ქალაქების გუნდები. უკანასკნელად ორეხოვო-ზუეველებმა ფეხბურთში მოუგეს ამიერ—კავკასიის ფეხბურთელთა ნაკრებ გუნდს, რომელიც გამგზავრებული იყო მოსკოვში მე-16 ყრილობის გახსნას აღსანიშნავად გამართულ ფიზკულტურულ დღესასწაულში მონაწილეობის მისაღებად. აგრეთვე ამას გარდა ორეხოვო-ზუევოს გუნდის ჩამოსვლა დიდ ინტერესს იწვევდა როგორც თვით ფიზკულტურელთა შორის, ისე მაყურებელ საზოგადოებაშიაც.

პირველი შეჯიბრება სტუმრებთან გაიმართა 17 ივლისს. თბილისის მხრიდან თამაშობდნენ კომუნალური მუშაკები. ამ უკანასკნელებმა შეჯიბრების დაწყებისთანავე სწრაფი ტემპი გაიტაცეს და ძლიერად შეუტიეს მოწინააღმდეგეს. ერთხანს სტუმრები იყვნენ იძულებული თითქმის მთლიანად თავდაცვაზე გადასულიყვნენ. ამასთანავე აღსანიშნავია, რომ მათი თამაში სრულებითაც ვერ ამართლებდა იმ აზრს, რომელიც ამ გუნდზე ქონდათ წინასწარ შეფუთებული თბილისში. კომუნალურის მუშაკებმა 15 წუთის განმავლობაში ორი ბურთი გაიტანეს და მოსალოდნელი იყო, რომ შემდეგშიაც ადრინ შეასრულებდნენ იერიშებს.

მაგრამ უეცრად თამაშში მოხდა გარდატეხა. ორეხოვო-ზუეველებმა შეიცვალეს ტაქტიკა და რამდენიმე წუთის შემდეგ მათ უკვე ველარ იცნობდით. სტუმრები თავდაცვიდან გადავიდნენ თავდასხმაზე: ამასთანავე ეს თავდასხმა სწარმოებდა ისეთი ლამაზი და მოფიქრებული კომბინაციებით, რომ მაყურებელი თვალს ვერ აშორებდა ფეხბურთელებს. შეიძლება თამამად ითქვას, რომ საბჭოთა კავშირის იმ გუნდებიდან, რომლებიც ჩვენ თბილისში გვინახავს, ორეხოვო-ზუევოს გუნდი ჩამორჩება მხოლოდ ხარკოვის „დინამო"-ს, დანარჩენ გუნდებთან ის უეჭველად ყველაზე მაღლა სდგას. აქ განსაკუთრებით აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ეს არის ნამდვილი მუშური გუნდი, რომელიც თითქმის მთლიანად მუშა-ფეხბურთელებისაგან შესდგება.

კომუნალურის მუშაკებმა, რასაკვირველია, ვერ გაუძლეს ორეხოვო-ზუეველების იერიშებს და შეჯიბრება წააგეს 2:7.

მეორე დღეს სტუმრების წინააღმდეგ გამოვიდა პროფკავშირების მეორე ნაკრები გუნდი. უნდა ითქვას, რომ ეს შეჯიბრება ბევრზე ცოცხალი და საინტერესო გამოდგა (ალბათ მეტადრე კი ის ყველაზე სასიამოვნო აღმოჩნდა თბილისელებისათვის). პროფკავშირების გუნდმა ძლიერი წინააღმდეგობა გაუწია სტუმრების გუნდს და შეჯიბრება წააგო მცირე უპირატესობით 2:4.

მესამე შეჯიბრებისათვის თბილისში გამოწვეული იქნა ბათომის „დინამო". არ შეიძლება არ მივესალმოთ თბილისის პროლეტარულ სასპორტო საზ-ბა „დინამო"-ს ინიციატივას ამ დარგში. პროვინციალური გუნდების გამოწვევა თბილისში მაღალი კვალიფიკაციის გუნდებთან შეჯიბრებისათვის უეჭველად დადებით გავლენას იქონიებს პროვინციის გუნდებზე, რომლებიც მეტ წილად მოკლებული არიან საშუალებას მოიწვიონ კარგი გუნდები და მათი გამოცდილებისა და მიღწევების საფუძველზე გაიუმჯობესონ თავისი თამაშის ტექნიკა.

თამაშის კლასის მხრივ ბათომის გუნდი ჩამორჩენილია. აქ თვითეული მოთამაშე თამაშობს ისე, როგორც მას სურს. გუნდს არ ახასიათებს რაიმე საერთო ტაქტიკა და მოფიქრებული კომბინაციები. ამავე დროს გუნდი ტრადიციულად განაგრძობს უხეშად თამაშს. რასაკვირველია, ასეთი გუნდი ვერ იქნებოდა ღირსეული მოწინააღმდეგე ორეხოვო-ზუევოს პირველ ხარისხოვან გუნდისათვის და, მართლაც, სტუმრებმა ადვილად მოუგეს შეჯიბრება ბათომელებს 4:1.

სხვადასხვა მომენტები ფიზკულტურული ვარჯიშობიდან

უნდა ვიფიქროთ, რომ სამი დამარცხება ჭკუის მასწავლებელი იქნებოდა თბილისის ზოგიერთი ფიზკულტურული ორგანიზაციებისათვის, ჩვენ მოველოდით, რომ ეს ორგანიზაციები გაითვალისწინებდნენ სტუმრების სიძლიერეს და უკანასკნელ შეჯიბრებაში ცოტათ თუ ბევრად თანაბარ ძალას გამოიყვანდნენ. მაგრამ წინააღმდეგ საერთო მოლოდინისა, მეოთხე და უკანასკნელი შეჯიბრება ყველაზე უფრო უფერული აღმოჩნდა.

ამ დღეს თბილისის მხრიდან „დინამო" პირველის მაგიერად თამაშობდა „დინამო" 2. მართალია ამ გუნდმა საკმაო წარმატებით ჩაატარა თავისი გასტროლები რუსეთში, მაგრამ ეს კიდევ არაა საკმარისი იმისათვის, რომ ახალგაზრდა მოთამაშეებმა დაიჭირონ ისეთი სერიოზული გამოცდა, როგორსაც წარმოადგენდა მათთვის „ბრძოლებში გამობრძმედილ" ორეხოვო-ზუევოს გუნდთან თამაში.

ეს შეჯიბრება არ ყოფილა ბოლომდე მიყვანილი. მეიდი წუთით ადრე შეჯიბრების დასრულებამდე მსაჯმა მიატოვა მინდორი და გამოაცხადა ... დაუხასიათებელი თბილისელ მაყურებლებისათვის. მაგრამ, როცა შეატყო, რომ თავს ვერ ართმევს თამაშს, შეწყვიტა შეჯიბრება და წავიდა. მსაჯი, რომელიც ორგანიზატორი უნდა იყოს მთელი თამაშის, რომელიც უშუალოდ ხელმძღვანელობს მინდორზე, თვითონ უშლის ხელს თამაშს! ასეთ პირობებში, რასაკვირველია, ძნელია დისციპლინის განმტკიცება მოთამაშეებში.

უკანასკნელი შეჯიბრებაც ორეხოვო-ზუეველებმა მოიგეს 5:1. ამრიგად, სტუმრებმა თბილისში ჩაატარეს ოთხი შეჯიბრება და ოთხივე მოიგეს. ყველა მატჩების საერთო ჯამით 20:6 ორეხოვო-ზუეველების სასარგებლოდ. მართალია ამ შეჯიბრებებში მონაწილეობა არ მიუღიათ თბილისის საუკეთესო გუნდებს — „დინამო" 1-ლს და ძალოსნებს (პირველს ახლდა მოთამაშეები, ხოლო მეორე საგასტროლოდ არის წასული უკრაინაში), მაგრამ შეჯიბრებებში მიღებული შედეგი ნათლად ახასიათებს თბილისის გუნდებს, რომ აუცილებელია მეტი ყურადღება მიექცეს ახალგაზრდა მოთამაშეების აღზრდას და მათი ფიზკულტურული კვალიფიკაციის ამაღლებას. ამის მიღწევა კი შეიძლება სისტემატიური ვარჯიშობით და სწორი ხელმძღვანელობით.

სტუმრების უპირატესობა იმაში, რაც ახასიათებს ადგილობრივ მოთამაშეებს, ეს არის ფიზიკური გამძლეობის და ამტანობის უქონლობა. აღსანიშნავია, რომ პირველ ტაიმში ყველა გუნდები ცოტა თუ ბევრად დამაკმაყოფილებლად თამაშობდნენ, ხოლო მეორე ტაიმში, როცა სტუმრები კიდევ უფრო აძლიერებდნენ თამაშის ტემპს, მათ გამძლეობა აღარ ყოფნიდათ. ორეხოვო-ზუეველების მიერ გატანილი ბურთების უმეტესობა მოდის მეორე ტაიმზე. აქედან დასკვნა: საჭიროა ჩვენმა ფიზკულტურელებმა ხშირი და მიზანშეწონილი ვარჯიშობით მეტ ფიზიკურ გამძლეობას მიაღწიონ. ორეხოვო-ზუევოს გუნდი ამ მხრივ მაგალითს უნდა წარმოადგენდეს.

—:—

სოხუმიდან დაბრუნდა ადგილობრივ ტრანსპორტზე მომუშავეთა გუნდი, რომელმაც იქ ჩაატარა ოთხი შეჯიბრება ადგილობრივ საუკეთესო გუნდებთან. მიუხედავად იმისა, რომ თბილისელ ტრანსპორტელთა გუნდი სუსტი შემადგენლობით გაემგზავრა სოხუმში, ოთხივე შეჯიბრება მაინც მათი გამარჯვებით დამთავრდა. არ შეიძლება ითქვას, რომ ეს მაინცდამაინც დადებითად ახასიათებდეს სოხუმელ ფეხბურთელებს.

ლანდა.

ჩვენი ფოტო-ქრონიკა

პროფ. ნ. კახიანის ბიუსტი გაკეთებული ი. პატრაძის მიერ

მსახ. ი. ზარდალიშვილი, რომელსაც დამსახურებული არტისტის სახელი მიენიჭა

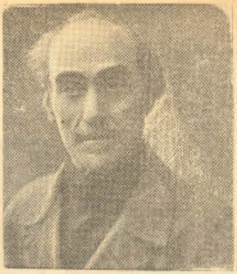

ლოტბარი სანდრო კავსაძე. მისი სამუსიკო ასპარეზზე მოღვაწეობის 35 წლის შესრულების გამო

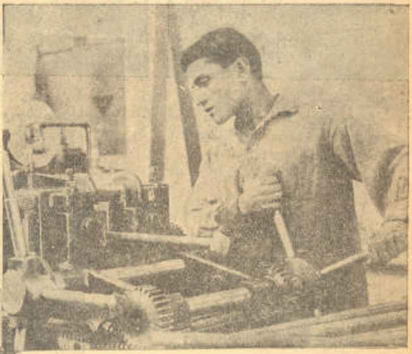

ტრამვაის სახელოსნოების დამკვრელი კომკავშირელი დაზგასთან

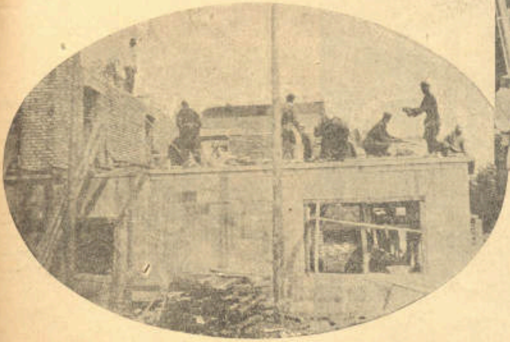

„ბინათკავშირის" ახალი სახლის აგება, რომელიც სამხედრო სობორის მასალებიდან იგება.

ქედელი (კახ. ოლქი) კოლმეურნე-ტრაქტორისტი

კალინინის სახელობის ქარხნის საუკეთესო დამკვრელები, რომლებმაც პირველობა აიღეს სპილენძის სატკეც ცეხში.

რაციონალიზაცია ქათმების სამეფოში

წიწილები გალიებში სხედან, მათი „პაწია აკვნები" ნომრისა და დაბადების თარიღითაა აღნიშნული.

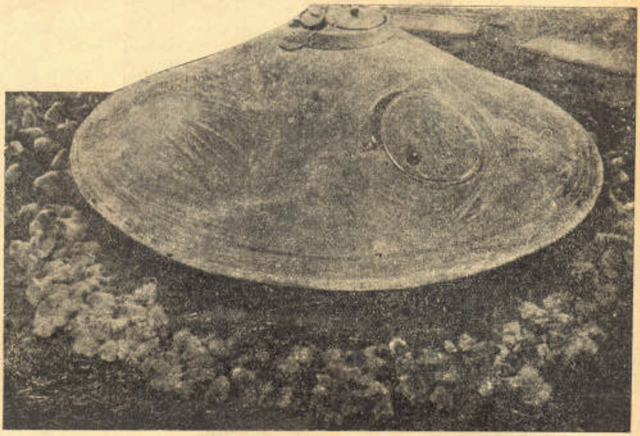

რკინის ზარი, თავისებური სათბური, სადაც წიწილები პირველ დღეებში ხელოვნურ სითბოს ღებულობენ რაიც მათ კრუხის სითბოს უნაზღაურებს.

ბურჟუაზიული მეცნიერება რაციონალიზაციას ატარებს არა მარტო ინდუსტრიის და მიწათმოქმედების დარგში, არამედ ისეთ დარგებშიც, რომელნიც პირველი შეხედვით თითქო ძლიერ დაშორებულნი არიან ყოველივე „რაციონალურს", სახელდობრ წიწილების გამოჩეკის საქმეში. გერმანიაში არსებობს მეფრინველეობის უზარმაზარი ტეხნიკის წარმატებას იყენებენ. შერჩეულის კვებისა, ელექტრონული ფერმები, რომელნიც თანამედროვე გამომჩეკი კარადებისა და სათბურებისა, წიწილების მიზანშეწონილი მოვლისა, სუფთა საქათმეების შემწეობით იმდენად ხელს უწყობენ ქათმის მოშენებას, რომ ეს დარგი ერთი ათად მომგებიანი ხდება. მხოლოდ, რასაკვირველია, ამ ტეხნიკურ გაუმჯობესებათა შემოღება დიდ წინასწარ ხარჯებს მოითხოვს, მათ მხოლოდ შეძლებული მემამულეები იყენებენ: ბოგანო და საშუალო შეძლების გლეხობისათვის „მექათმეობის რაციონალიზაცია" მიუწვდომელია.

ელექტრონის გამომჩეკი კარადა, სადაც ერთად 2800 კვერცხი იჩეკება. ეს თავისებური კრუხი კვერცხს 21 დღის შემდეგ სჩეკს.

საგაზეთო გამომცემლობათა სტამბა „კოლექტივი" კამოს ქ. № 68.
მთავლიტი № 1768. ტირაჟი 6000.

უცხოეთის ფოტო-ქრონიკა

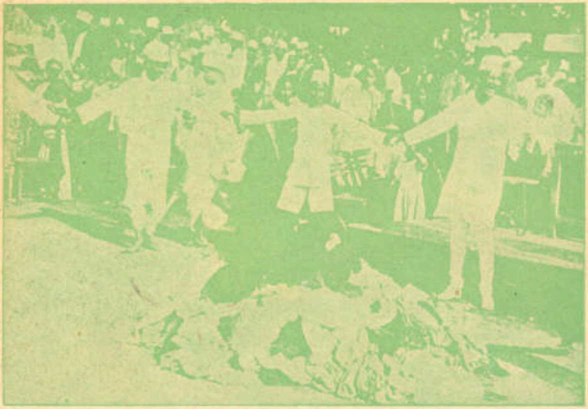

რევოლუციონური ტალღის აგორება ინდოეთში

მთელ ინდოეთში გრძელდება საპროტესტო მიტინგები ინგლისის იმპერიალისტური პოლიტიკის წინააღმდეგ. მჩაგვრელებთან ბრძოლის ერთ-ერთ საშუალებას წარმოადგენს ბოიკოტის გამოცხადება ინგლისური საქონლისათვის, რამაც ფართო ხასიათი მიიღო.
სურათზე — ანტიინგლისური დემონსტრაცია ქალ. პუნას ქუჩაზე. ინგლისის მატერიიდან დამზადებული ტანისამოსის დაწვა.

სოციალ - გამცემელი ლაქიის როლში

სურათზე—ფრანგი სოციალ - გამცემელი —ალბერტ ტომა მეგობრული საუბრის დროს რუმინეთის მეფე კაროლთან

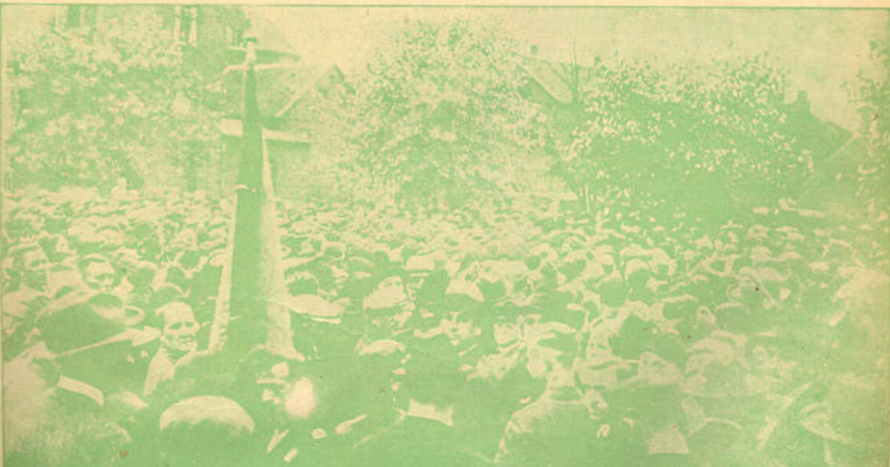

საგაფიცვო მოძრაობა გერმანიის ჩრდილო-დასავლეთ რაიონში

უკანასკნელი ცნობებით მთელ რიგ საწარმოებში გაფიცვებმა იფეთქა. გაფიცვა სხვა რაიონებსაც ედება. გაფიცულთა შორის არჩეულთა საგაფიცვო კომიტეტები მწარმოებლებთან ბრძოლის ხელმძღვანელობდ. სოციალ-დემოკრატების გამცემლური პოლიტიკის მიუხედავად, რომლებიც გაფიცვის შეწყვეტისაკენ მოუწოდებენ, მუშები განაგრძობენ გაფიცვას.

სურათზე—გაფიცულთა მიტინგი გელზენკირხენში.

341

საქაშ. გამომცემლობათა სტამბა „კოლექტივი", კამოს ქ. 68. მთავლიტი № 1768 ტირაჟი 6000